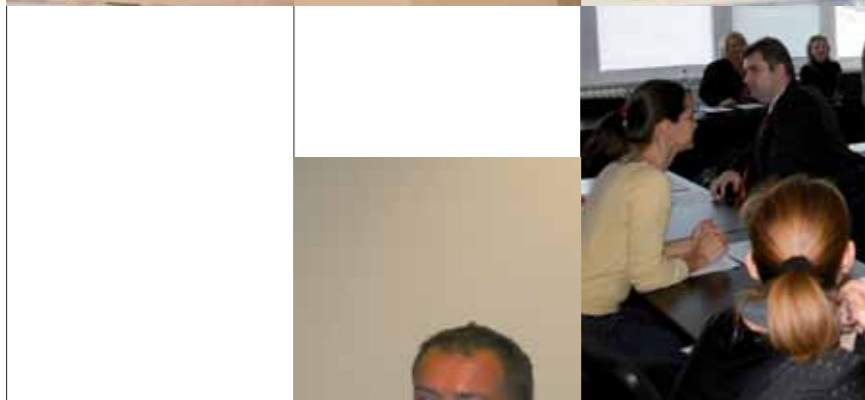

Podľa Stanov SLASPO sedem miest v prezídiu obsadzujú poisťovne s najvyšším technickým poistným. Ďalších dvoch členov, Tibora Bôrika a Willema Huetinga, zhromaždenie zvolilo v tajných voľbách.

Martin Kaňa na čele PSLSP

Novým predsedom Predstavenstva Poisťovne Slovenskej sporiteľne, a. s., Vienna Insurance Group je od 6. decembra Martin Kaňa. Do Poisťovne Slovenskej sporiteľne prichádza zo spoločnosti Across Wealth Management, kde bol generálnym riaditeľom. Vo finančnom sektore pôsobí 11 rokov. Od roku 2002 pracoval v Slovenskej sporiteľni, kde získal bohaté skúsenosti z riadenia produktov ako z riadenia retailového predaja. Dobré pozná prostredie, v ktorom Poisťovňa Slovenskej sporiteľne pôsobí i aktivity a činnosť poisťovne, s ktorými sa oboznámil počas práce v banke.

Snímky (ip)

Zhromaždenie SLASPO

Predstavitelia členských poisťovní na zhromaždení 8. decembra okrem iného prerokovali a schválili stav vecí spoločného záujmu, návrh plánu práce na rok 2011 a návrh rozpočtu na rok 2011 s výhľadom na roky 2012 a 2013. Za stáleho pridruženého člena asociácie zhromaždenie prijalo AXA poisťovňu, pobočku z iného členského štátu, a za riadneho člena ERGO životnú poisťovňu. Členmi nového prezídia sa stali Marek Jankovič (Allianz-Slovenská poisťovňa), Juraj Lelkes (KOOPERATIVA poisťovňa, VIG), Vladimír Bezděk (Generali Slovensko poisťovňa), Marko Tomašovič (MetLife Amslico), Harald Chrstoš (UNIQA poisťovňa), Viktor Kouřil (ING Životná poisťovňa), Vladimír Bakes (KOMUNÁLNA poisťovňa, VIG), Tibor Bôrik (Union poisťovňa) a Willem Hueting (ČSOB poisťovňa).

Po zhromaždení sa zišlo novozvolené prezídium. Za prezidenta zvolilo Mareka Jankoviča (vľavo), za viceprezidentov Juraja Lelkesa (v strede) a Vladimíra Bezděka.

Prvé skúšky odbornej spôsobilosti pre stredný stupeň, ktoré Slovenská asociácia poisťovní vykonáva na základe poverenia guvernéra NBS, sa uskutočnili 2. decembra na pôde asociácie. Komisia vyskúšala v dvoch skupinách spolu 27 záujemcov. Všetci na skúške uspeli. (Viac na s. 16 a s. 17.)

Munich Re poistí futbalové majstrovstvá sveta v roku 2014

Nemecká zaistovňa Munich Re so sídlom v Mníchove, ktorá sa špecializuje na krytie veľkých poistných projektov, zaznamenala na jeseň ďalší obchodný úspech – podpísala zmluvu s Medzinárodnou futbalovou asociáciou FIFA na poistenie najbližšieho svetového šampionátu vo futbale. Ten sa uskutoční v roku 2014 v Brazílii. Mníchovčania poistovali aj tohtoročné majstrovstvá sveta v Juhoafrickej republike.

Pri šampionáte už dávno nejde len o udalosť športovú, ale aj ekonomickú, so všetkým, čo s tým súvisí, teda aj s poistením. Riziko odloženia či preloženia šampionátu si FIFA dala poistiť na 650 miliónov dolárov. Koľko športová inštitúcia za istotu zaplatí, neoznámila ani jedna zmluvná strana.

Zato je známe, že ide len o krytie vybraných druhov rizika, ako je napr. teroristický útok, epidémia alebo prírodná katastrofa, pretože pokrytie všetkých škôd už poisťovne od roku 2001 na seba nepreberajú. Pravdepodobnosť, že by sa majstrovstvá sveta neuskutočnili, zaistovňa odhaduje na osem percent. Najväčšie riziko pre usporiadateľa spočíva v tom, že by odpadli príjmy z televíznych prenosov, ktoré tvoria hlavnú položku rozpočtu.

Poisťovne pri každom svetovom futbalovom sviatku obracajú miliardy dolárov, odborníci hovoria o krytí vo výške prinajmenšom päť miliárd. Do tejto sumy zaratúvajú nielen poistenie stavebných projektov, ktoré so šampionátom súvisia, ale trebárs aj ochranu športovcov – mimoriadne drahých futbalových hviezd, pretože športové oddiely a futbalové zväzy jednotlivých zúčastnených štátov takisto nechcú nechať nič na náhodu.

Pre spomenutú zaistovňu pritom Brazília nie je neznámou krajinou. Munich Re tam napríklad poistuje stavbu jednej z najväčších hydroelektrární sveta, ktorá vyrastá v štáte Rondonia na rieke Rio Madeira. Jej 44 turbín bude mať výkon 3,15 megawattov a dielo stavbári dokončia v roku 2015. Ďalším veľkým projektom, pri ktorom hrajú Mníchovčania významnú rolu, je výstavba novej železničnej trate Transnordestia s dĺžkou 1 800 km. Do tretice je možné uviesť budovanie desiatich veterných elektrární v štáte Svätá Katarína, ktorých poistná hodnota je 500 miliónov eur.

Skupina Munich Re dosiahla v obchodnom roku 2009 zisk 2,56 miliardy eur pri tržbách 41 miliárd eur. Na celom svete zamestnáva 41 tisíc pracovníkov.

(gaf)

O slove klient a jeho odvodeninách

Slovo *klient* patrí medzi výrazy, ktoré sa v poisťovníctve používajú veľmi často. Ide o slovo, ktoré má pôvod v latinčine (z latinského *cliens* „chránenec“) a ktoré má v súčasnosti okrem iného všeobecný význam „fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá za finančnú úhradu používa služby právneho zástupcu, peňažného ústavu, poisťovne a pod.“. Pri používaní slova *klient* vo vetnej súvislosti hodno pripomenúť, že v inštrumentáli množného čísla má náležitú podobu (*s*) *klientmi*, nie (*s*) *klientami*. Hoci slovo *klient* je cudzieho pôvodu, v slovenčine už natoľko zdomácnelo, že mnohí si jeho cudzí pôvod ani neuvedomujú. Odráža sa to aj vo výslovnosti tohto slova. Kým v minulosti sa slovo *klient* pokladalo za dvojslabičné (*kli-ent*), t. j. za slovo, v ktorom sú dve samohlásky *i* a *e* vedľa seba, v súčasnosti sa v slovenčine pokladá za jednoslabičné s dvojhĺbkou *ie*, čo má vplyv aj na skloňovanie odvodeného podstatného mena ženského rodu *klientka*, aj na podobu odvodeného prídavného mena a jeho skloňovanie. Pri skloňovaní podstatného mena ženského rodu *klientka* treba mať na pamäti, že tvar genitívu množného čísla má podobu *klientok* s vkladnou samohláskou *o*, tvary datívu a lokálu množného čísla majú podobu *klientkam*, resp. *klientkach* s krátkou samohláskou *a*, lebo sa tu uplatňuje pravidlo o rytmickom krátení, podľa ktorého za sebou nemôžu nasledovať dve dlhé slabiky, napr. *obhajovať záujmy klientok*, *klientkam sme poskytli záruky*, *základné údaje o klientkach*. Prídavné meno utvorené od podstatného mena *klient* sa so zreteľom na pravidlo o rytmickom krátení tvorí príponou *-sky*, v ženskom rode *-ska*, v strednom rode *-ske*, napr. *klientsky účet*, *klientska karta*, *klientske centrum*. Aj pri skloňovaní prídavného mena sú vždy krátke prípony, napr. *založenie klientskeho účtu*, *nedostupnému klientskemu majetku*, *pracovať s klientskym portfóliom*, *využiť klientsku kartu*, *spracovanie klientskych údajov*, *prevod medzi klientskymi účtami*.

PaedDr. Matej Považaj, CSc., Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV

INSIA
INSURANCE INTELLIGENCE
& ASSISTANCE

VAŠA KARIÉRA V INSIA

Výhody partnerstva v INSIA

- > partnerstvo v sieti INSIA je založené na zmluve o spolupráci
- > každý partner siete si určuje sám, nakoľko chce byť úspešný, nie sú stanovené minimálne výkony
- > partner siete INSIA má vysoký morálny kredit a dodržiava etické princípy práce poisťovacieho makléra

Čo získam

- > zachovanie súčasných väzieb s poisťovňami a doterajšieho spôsobu obchodovania
- > produkty od viac ako 100 poisťovní a VIP servis
- > prístup k **pinému zneniu zmlúv** s poisťovňami vrátane provízijských dodatkov
- > dokonalý **prehľad o Vašich peniazoch** v informačnom systéme Yeti
- > garanciu **vlastníctva kmeňa** a jeho **prevoditeľnosť**
- > **zvýšenie objemu obchodu** vďaka vyššej konkurencieschopnosti a novým produktom
- > pozíciu **TOP makléra**, zázemie a podporu veľkej spoločnosti

Pre viac informácií nás kontaktujte:
E-mail: partner@insia.sk
Mobil: 0905(03) 500 080

Poistné rozhľady 6/ 2010

EV 2935/09

Vydáva
Slovenská asociácia
poistovní ako odborný
dvojmesačník slovenského
poistovníctva

Vedúci redaktor
Ing. Ivan Podstupka

Členovia redakčnej
rady
JUDr. Jozefína Žáková
(predsedníčka)

Ing. Vladimír Bakeš
Mgr. Júlia Čillíková
JUDr. Imrich Fekete, CSc.
JUDr. Dušan Katonák
Prof. Ing. Anna Majtánová, PhD.
Mgr. Lucia Muthová, PhD.

Cena ročného predplatného
(šest čísiel) je
9,00 € / 271,50 Sk
do zahraničia 24,- €
alebo 792,- Sk.
Jednotlivé číslo
1,53 € / 46,- Sk

Adresa
Slovenská asociácia
poistovní
Drieňová 34
P. O. Box 51
820 09 Bratislava 29

Telefón
02 / 4342 9985
fax
02 / 4342 9984
e-mail
ivan.podstupka@slaspo.sk
www.slaspo.sk

Typografia, prepress
Karol Rosmány
MONADA atelier s. r. o.

Tlač
NEUMAHR tlačiareň, s. r. o.
Bratislava

02

SLASPO Fórum 2010
SLASPO Forum 2010

Slovenský poistný trh –
stav na konci roku 2010
*Slovak Insurance Market
Situation Report – At the
End of 2010*

K pripravovanej legislatíve
v neživotnom poistení
*On Non-Life Insurance
Legislation Proposal*

Aktuálne európske témy
v oblasti životného
poistenia
*Life Insurance: Current
European Issues*

Zmeny v dohľade nad
finančným trhom.
Ochrana spotrebiteľa
na finančnom trhu.
*Changes in Financial
Market Supervision.
Consumer Protection
on Financial Market*

Pripravované legislatívne
aktivity MF SR
*Upcoming legislation
activities of the Ministry
of Finance of the Slovak
Republic*

Garancie odbornej
spôsobilosti
*Special Competency
Guarantees*

Poistovacie podvody.
Spolupráca medzi
poistovňami a spolupráca
so zahraničím.
*Insurance Fraud.
Cooperation between
Insurance Companies
and Cooperation Abroad*

16

Resumé v angličtine
English Résumé

**Krátka
bilancia**

Na začiatku roku sa zdalo, že sekretariát SLASPO má pred sebou štandardnú agendu, v ktorej mala dominovať Solvency II. Všetko sa zmenilo rozhodnutím zapojiť sa do vytvárania systému osobitného finančného vzdelávania na finančnom trhu a žiadosťou o udelenie povolenia na vykonávanie odborných skúšok pre stredný stupeň odbornej spôsobilosti. Počnúc vypracovaním vzdelávacích textov, ich prezentáciou

pred príslušnými pracovníkmi členských poisťovní, technickými a organizačnými opatreniami pre vzdelávanie a skúšky, cez prípravu e-learningového projektu, vydanie publikácie s vlastnými vzdelávacími textami až po zorganizovanie prvých skúšok, to bola práca malého kolektívu zamestnancov sekretariátu. Netajím sa, že som na ich prácu v osobitnom finančnom vzdelávaní a skúšaní hrdá, tím zvládol náročné práce za krátky čas, veľmi kvalitne a s minimálnymi nákladmi.

V tomto roku postihol slovenské mestá a obce rad ničivých povodní, víchric a zosuvov pôdy. Ťažké chvíle zažili v jednotlivých členských poisťovniach. Na asociácii spočívali osvetové a mediálne aktivity a najmä negociácie s vládou, ministerstvami a Združením miest a obcí Slovenska o financovaní odstraňovania vzniknutých škôd. Na sklonku leta sa téma rozhovorov posunula – vláda sa začala zaoberať úvahami o vytvorení fondu na odstraňovanie katastrof. Vznikli dve idey, ktoré sú v rozpore s podstatou poistného biznisu. Poisťovne by mali do fondu prispievať ôsmimi percentami z technického poistného v neživotnom poistení, takže by sa tí, ktorí sa stavajú k svojmu majetku zodpovedne a poistia ho, skladali na úhradu škôd iným, ktorí majetok nepoistujú. Tento návrh sa podarilo s výdatnou pomocou ministerstva financií a NBS eliminovať. Horšie je to s návrhom na ustanovenie povinnosti poisťovne poistiť akúkoľvek nehnuteľnosť, ak o to jej majiteľ požiada. Kompromisný dohovor, že budeme o tejto možnosti aspoň diskutovať, sa po zasadnutí vlády verejnosti podáva ako jediná možnosť, ako prinútiť neochotné poisťovne správať sa slušne k tým občanom, ktorí majú pravidelné problémy s povodňami. Škoda, že namiesto racionálnych riešení sa ponúka iba demagogia.

Tretou veľkou skupinou aktivít je sledovanie vývoja na európskej úrovni. SLASPO je členom CEA, ktorá v Bruseli presadzuje záujmy európskeho poistného trhu. A bojových polí je tam otvorených viac – garančné schémy, antidiskriminácia a najmä nová architektúra regulácie a dohľadu. Už po tretí rok sme pripravili konferenciu asociácie SLASPO Fórum. Práve na nej sa koncom roka diskutuje o tom, čo sa pripravuje pri regulácii a dohľade, aké sú najväčšie úlohy a plány slovenského poistného trhu. Posledné číslo Poistných rozhľadov v roku si robí ambíciu na pomerne malom priestore podať o nich čo najucelenejší pohľad. Všetkým pracovníkom členských poisťovní Slovenskej asociácie poisťovní i čitateľom Poistných rozhľadov prajem šťastné vykročenie do roku 2011 a naplnenie ich osobných a pracovných ambícií.

Jozefína Žáková
generálna riaditeľka
Slovenskej asociácie poisťovní

Slovenský poistný trh – stav na konci roku 2010

Rok 2010 ešte stále beží, a teda nie je možné korektne hodnotiť jeho výsledky. Štatistiky roku 2009 sú však veľmi podobné tým, ktoré očakávame aj pre tento rok, a preto majú aj na konci roku významnú vypovedaciu hodnotu. Z tohto uhla pohľadu teda možno hovoriť o tom, že slovenský poistný trh neprežíva najšťastnejšie obdobie, že je viac-menej stagnujúci.

Celkové predpísané technické poistné bolo 2,108 mld. eur, čo znamenalo oproti roku 2008 pokles o 3,85 percenta. Rovnako zaznamenalo pokles aj predpísané technické poistné v životnom poistení, a to o štyri percentá oproti roku 2008, pretože dosiahlo iba 1,062 mld. eur. Relatívne najmenší pokles, o 3,67 percenta oproti roku 2008, zaznamenal predpis technického poistného v neživotnom poistení, keď dosiahol 0,965 mld. eur.

Napriek celkovému poklesu objemu predpísaného poistného zostal zachovaný priaznivý pomer medzi životným a neživotným poistením, pretože podiel životných poistení činil vyše polovice celkového predpisu (52,4 percenta).

Miera koncentrácie na slovenskom poistnom trhu sa významne nezmenila. Vyše polovice trhu ovládajú, tak ako doteraz, dve poisťovne – Allianz-Slovenská poisťovňa a Kooperativa VIG. Ďalšiu štvrtinu trhu ovládlo šesť poisťovní a o zvyšnú štvrtinu sa delia všetky ostatné členské poisťovne SLASPO. Treba pripomenúť, že až od roku 2010 bude možné lepšie hodnotiť celkový objem slovenského poistného trhu, pretože budú známe aj výsledky pobočiek poisťovní z iného členského štátu. Opatrením NBS bola totiž zavedená obdobná reportovacia povinnosť, ako majú poisťovne s licenciou vydanou NBS aj pre pobočky poisťovní z iných členských štátov.

Ešte vyššia miera koncentrácie sa ukazuje v povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

Allianz-Slovenská poisťovňa spolu s Kooperativou VIG ovládajú viac ako dve tretiny celkového objemu trhu. Napriek tomu je tento segment trhu vysoko konkurenčný. To vedie k istému paradoxu, keď počet zmlúv stúpa, ale objem poistného klesá.

Už od roku 2006 klesá, resp. stagnuje aj podiel predpísaného poistného na hrubom domácom produkte. Tento fakt je znepokojivý sám osebe, ale aj preto, že v rámci Európskej únie máme aj tak jeden z najnižších podielov.

Dianie na poistnom trhu z hľadiska slovenskej legislatívy

Dianie na poistnom trhu v roku 2010 možno jednou vetou charakterizovať ako prelínanie európskych a domácich vplyvov na sektor. Z európskych tém

	Poisťovňa	
1	AEGON Životná poisťovňa, a.s.	1,02 %
2	Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s.	30,39 %
3	AMSLICO AIG Life poisťovňa a. s.	6,12 %
4	AXA životní pojišťovna a.s., organizačná zložka Slovensko*	2,01 %
5	ČSOB Poisťovňa, a. s.	3,73 %
6	D.A.S. poisťovňa právnej ochrany, a. s.	0,12 %
7	Generali Slovensko poisťovňa, a. s.	10,08 %
8	Groupama poisťovňa, a.s.	0,33 %
9	Groupama životná poisťovňa, a. s.	0,05 %
10	ING Životná poisťovňa, a. s.	4,41 %
11	KOMUNÁLNA poisťovňa, a. s., VIG	6,75 %
12	KOOPERATIVA poisťovňa, a. s., VIG	23,08 %
13	Poisťovňa Cardif Slovakia, a.s.	0,51 %
14	Poisťovňa Poštovej banky, a. s.	0,13 %
15	Poisťovňa Slovenskej sporiteľne, a. s., VIG	1,65 %
16	HDI Versicherung AG, pobočka poisťovne z iného členského štátu*	0,37 %
17	Union poisťovňa, a. s.	1,76 %
18	UNIQA poisťovňa, a. s.	5,12 %
19	VICTORIA - VOLKSBANKEN Poisťovňa, a. s.	0,40 %
20	Wüstenrot poisťovňa, a. s.	1,98 %
21	Slovenská kancelária poisťovateľov*	0,00 %
	Celkom	100,00 %

Podiel na trhu podľa technického poistného

* Údaje sú zo zdrojov SLASPO, pri SKP ide o hraničné poistenie

	Poisťovňa	
1	Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s.	36,75 %
2	ČSOB Poisťovňa, a. s.	2,24 %
3	Generali Slovensko poisťovňa, a. s.	9,23 %
4	Groupama poisťovňa, a.s.	0,99 %
5	KOMUNÁLNA poisťovňa, a. s., VIG	7,09 %
6	KOOPERATIVA poisťovňa, a. s., VIG	35,36 %
7	Union poisťovňa, a. s.	0,13 %
8	UNIQA poisťovňa, a. s.	5,84 %
9	Wüstenrot poisťovňa, a. s.	2,37 %
10	Slovenská kancelária poisťovateľov*	0,00 %
	Celkom	100,00 %

Podiel na trhu podľa technického poistného v PZPMV

(*) Údaje sú zo zdrojov SLASPO, pri SKP ide o hraničné poistenie

rezonovali rôzne aktivity rôznych inštitúcií na riešenie finančnej krízy. Z domácich tém najviac ovplyvnil náš sektor nástup novej vlády a jej snaha ozdraviť verejné financie. Bola aj téma, ktorá zjednotila slovenských i európskych regulátorov – prírodné a ekologické katastrofy.

Ochrana spotrebiteľa

Po celý rok 2009 až do polovice roku 2010 pracovalo ministerstvo financií na návrhu zákona na ochranu spotrebiteľa na finančnom trhu. V rámci tohto zákona mali byť okrem iného vytvorené nové inštitúcie na ochranu spotrebiteľa, a to Výbor na ochranu spotrebiteľa, ktorému mali podliehať Úrad

Jozefína Žáková

na ochranu spotrebiteľa a Národná akadémia vzdelávania. Vlastný Úrad na ochranu spotrebiteľa mal obsahovať inšpekciu na ochranu spotrebiteľa a ombudsmana na mimosúdne riešenie sporov. **Návrh zákona súčasne vláda stiahla z legislatívneho procesu s tým, že sa k problematike ochrany spotrebiteľa vráti po definitívnom ustálení tejto problematiky na európskej úrovni** (pripravuje sa smernica na ochranu spotrebiteľa).

Ochrana spotrebiteľa je však na Slovensku už zakotvená vo viacerých právnych predpisoch. Napriek pripravovaným rozsiahlym legislatívnym zmenám sa v priebehu tohto roka uskutočnili iba niektoré menšie zmeny existujúcich právnych predpisov. Možno zhrnúť, že ochranu spotrebiteľa riešia momentálne na Slovensku minimálne tieto právne predpisy:

– Zákon č. 747/ Z. z. o dohľade nad finančným trhom. V úvodných ustanoveniach uvádza, že cieľom dohľadu je prispievať k stabilite finančného trhu ako celku a k bezpečnému a zdravému fungovaniu finančného trhu v záujme (okrem iného) aj ochrany klientov.

– Zákon č. 8/2008 Z. z. o poisťovníctve, ktorý upravuje organizáciu a riadenie poisťovní tak, aby boli schopné plniť v každom momente všetky svoje záväzky voči svojim klientom (teda aj spotrebiteľom).

Preto je tu ustanovená povinnosť tvoriť technické rezervy na zabezpečenie ich schopnosti plniť všetky záväzky z poisťovních zmlúv, je tu ustanovený dohľad nad poisťovníctvom a sú tu exaktne stanovené pravidlá na preukazovanie solventnosti. V najbližšej budúcnosti sa pravidlá pre solventnosť výrazne sprísnia vzhľadom na rámcovú európsku **smernicu Solvency II. Bude ju treba** transponovať do nášho zákona o poisťovníctve. Pripravuje sa **nariadenie Európskej komisie**, ktoré bude obsahovať priamo záväznú vykonávaciu predpis k tejto smernici.

Zákon o poisťovníctve však ustanovuje aj povinnosti voči klientom, ktoré významne ovplyvňujú ochranu spotrebiteľa.

– Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, ktorý upravuje poisťovnú zmluvu. Napriek mnohým novelizáciám je úprava poisťovnej zmluvy zastaraná a zodpovedajúca dobe jej vzniku (text z roku 1964). Ustanovuje celý rad informačných povinností poisťovne voči klientovi pred uzavretím poisťovnej zmluvy aj v priebehu jej trvania, ale obsahuje aj špeciálne informačné povinnosti v poistení osôb. Neobsahuje však jasnú a jednoznačnú úpravu modernej poisťovnej zmluvy, pretože nereflktuje na vývoj verejného poisťovného práva, t. j. zákona o poisťovníctve. Tak je často problémom aplikovať Občiansky zákonník na moderné poisťovné produkty, napr. niekedy nie je jasné, ktoré produkty treba spravovať pravidlami pre poistenie osôb a ktoré pravidlami pre poistenie majetku.

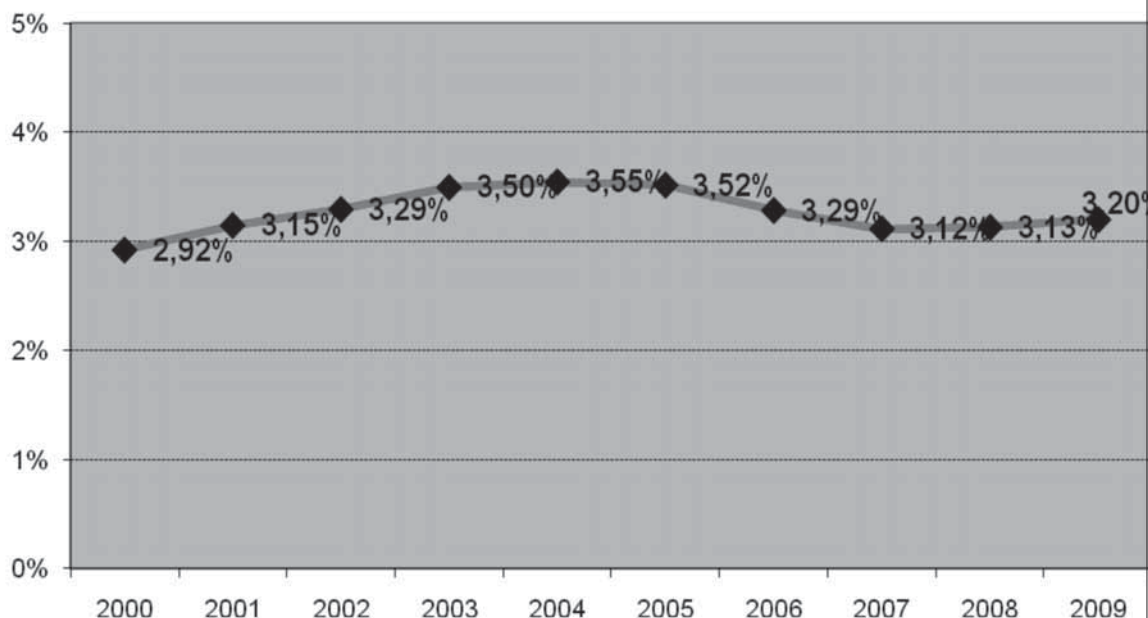
Podľa Občianskeho zákonníka patrí poisťovná zmluva pod režim spotrebiteľských zmlúv. Spotrebiteľskou zmluvou je podľa tohto zákona bez ohľadu na právnu formu každá zmluva, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú

nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Takéto ustanovenia zákon nazýva neprijateľnými podmienkami a príkladmi ich vypočítava v § 53. Pritom v závere konštatuje, že neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

V polovici roka 2009 sa objavil návrh novely Občianskeho zákonníka z dielne MS SR. Podľa dôvodovej správy má zabezpečiť „v záujme spotrebiteľov a konkurentov existenciu adekvátnych a účinných prostriedkov na prevenciu neustáleho používania nečestných podmienok v zmluvách, ktoré predávajúci alebo dodávateľia uzatvárajú so spotrebiteľmi“. Na splnenie tohto cieľa sa okrem iného vložil do OZ nový paragraf 53a), v ktorom sa rieši ochrana spotrebiteľa pri používaní tzv. formulárových zmlúv, t. j. zmlúv, ktoré sa uzatvárajú vo viacerých prípadoch. Je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje. Nové ustanovenie dáva dodávateľovi povinnosť zdržať sa používania takej zmluvnej podmienky, ktorú súd určil za neplatnú pre neprijateľnosť takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi pre takúto podmienku v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. SLASPO a ďalšie inštitúcie rôznych podnikateľských sektorov vyčítali tejto novele najmä fakt, že ide o **zavádzanie súdnych precedensov** do slovenského právneho poriadku, nejasnosť, pretože nie je jasné čo znamená pojem „zdržať sa používania“ a zmätočnosť, pretože nie je vymedzený vzťah medzi viacerými súdnymi rozhodnutiami v rovnakej veci a s nerovnakým výsledkom. Významnou námietkou bola aj retroaktivita, pretože povinnosť zdržať sa má týkať všetkých zmlúv, nielen tých, ktoré sa budú uzatvárať po právoplatnosti súdneho rozhodnutia.

Právnej úpravy poisťovních zmlúv sa dotýka aj návrh novely Občianskeho zákonníka, ktorá sa zaoberá **transparentnosťou nakladania s verejnými zdrojmi**. Preto sa navrhuje, aby boli všetky zmluvy hradené z verejných zdrojov zverejnené na internete alebo v Obchodnom vestníku a aby účinnosť týchto zmlúv nastala až po ich zverejnení. Okrem toho pôvodný návrh obsahoval aj právo „odberateľa“ v lehote 10 dní od zverejnenia od zmluvy odstúpiť a v súvislosti s odstúpením, aby nebolo možné žiadať žiadne plnenie.

Spolu s ďalšími relevantnými subjektmi SLASPO vyjadrilo stanovisko, že rozumieme dôvodom, ktoré vládu vedú k takýmto krokom. Ale spôsob, ktorý zvolili, spôsobí chaos v právnych vzťahoch a špeciálne pre poisťovné zmluvy je tento systém použiteľný ťažko alebo vôbec nie. Obzvlášť sme pripomenuli výberové konania na poistenie (špeciálne v PZP), kde by odstúpenie od zmluvy znamenalo zmätok v poistení. Namietali sme aj porušovanie hospodárskej súťaže. Navyše sme vyjadrili názor, že navrhované znenie opomenulo, že existujú aj zmluvy, ktoré zabezpečujú operatívne potreby objednávateľov (napr. cestovné poistenie), kde nie je možné čakať na účinnosť zmluvy po zverejnení. Vzhľadom na to, že v tejto chvíli je návrh novely v parlamente, výsledné znenie ešte nie je známe.

– Zákon č. 250/2007 Z. z. na ochranu spotrebiteľa tiež významne ovplyvňuje poisťné vzťahy napriek tomu, že rieši všeobecnú ochranu spotrebiteľa, a nie špeciálne ochranu spotrebiteľa na finančnom trhu. Týmto zákonom sú zakázané nekalé obchodné praktiky. Pritom sa za nekalú obchodnú praktikú považuje, ak je táto v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti a podstatne narušuje alebo môže narušovať ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa. Zákon definuje aj klamlivé konanie a klamlivé opomenutie a agresívne obchodné praktiky. V prílohe č.1 k tomuto zákonu sa uvádza taxatívny výpočet obchodných praktík, ktoré sa považujú za nekalé v každom prípade. V tomto zozname sa nachádza jediná klamlivá praktika, ktorá sa výslovne vzťahuje na poisťovníctvo, a to je „žiadanie od spotrebiteľa, ktorý si chce uplatniť nárok z poisťnej zmluvy, aby predložil dokumenty, ktoré nie je možné rozumne považovať za relevantné pri určení platnosti nároku, alebo systematicky neodpovedať na naliehavú korešpondenciu s cieľom odradiť spotrebiteľa od výkonu jeho zmluvných práv“.

Zákonom č. 397/2008 Z. z. bol novelizovaný zákon o ochrane spotrebiteľa. Zriadil **Komisiu na posudzovanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách**. Má podľa zákona právo vyžadovať od predávajúceho všeobecné zmluvné podmienky, ktoré môže posudzovať a pri zistení porušenia zákona alebo iného všeobecne záväzného právneho predpisu má právo obrátiť sa na spotrebiteľské združenie s podnetom na uplatnenie práv na príslušnom štátnom orgáne. V roku 2010 bola novelizovaná vyhláška č. 406/2008 Z. z. o zložení, rozhodovaní, organizácii práce a postupe komisie na posudzovanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách. **Jej právomoci sa posilnili.**

– Zákon č. 266/2005 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri finančných službách na diaľku (ďalej iba zákon na ochranu spotrebiteľa pri FS na diaľku) obsahuje ďalšie informačné povinnosti dodávateľa finančných služieb voči spotrebiteľovi. Aj tento zákon narába s pojmom neprijateľné podmienky v zmluve, ale

v inom význame, ako sme o tom hovorili vyššie.

Upravuje sa tu aj špeciálne právo na odstúpenie od zmluvy.

– Zákon č.186/2009 o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve priniesol jednotnú právnu úpravu sprostredkovania pre celý finančný trh s použitím smerníc – IMD – smernica o sprostredkovaní v poisťovníctve a MiFID – smernica o trhoch s finančnými nástrojmi. Klientovi (spotrebiteľovi) by mal priniesť komfort v tom, že by mal už z názvu sprostredkovateľa, vedieť s kým jedná. Zákon je postavený na princípoch:

- rovnaké pravidlá pre všetky distribučné kanály (t. j. aj pre priamy distribučný kanál – zamestnancov finančných inštitúcií),
- zlepšenie organizácie a riadenia výkonu finančného sprostredkovania,
- transparentnosť produktu,
- transparentnosť odmeňovania,
- eliminovanie konfliktu záujmov.

Zákon nadobudol účinnosť 1. 1. 2010. Už predtým bol novelizovaný a vzhľadom na to, že prechodné ustanovenia umožňujú jeho faktické uplatňovanie v niekoľkých etapách, stále sa diskutuje o praktickom naplnení jeho jednotlivých, niekedy značne nejasných ustanovení, najmä pokiaľ ide o zverejňovanie provízií a organizáciu a riadenie subjektov vykonávajúcich finančné sprostredkovanie.

Konsolidácia verejných financií v SR

Novela zákona o dani z príjmu zrušila odpočítateľnú položku zo základu dane o príspevky na životné poistenie. Novelou zákona o sociálnom poistení sa zase zaviedla úprava vymeriavacieho základu, na základe ktorej by sa po novom mali platiť odvody aj z príspevkov na životné poistenie. Zákony prešli legislatívnym procesom napriek výhradám všetkých finančných inštitúcií poskytujúcich služby v treťom pilieri. SLASPO namietalo najmä fakt, že touto zmenou odoberá vláda sporiteľom motiváciu zabezpečiť sa do budúcnosti z vlastných zdrojov. Súčasný trendy v Európe sa ubierajú smerom

k posilňovaniu významu tretieho piliera a snahám o jeho podporu aj zo strany vlád, pričom naša vláda sa týmto návrhom vybrala práve opačným smerom.

Postkrízové iniciatívy Európskej únie a iných relevantných svetových inštitúcií

Poisťovací sektor je po vypuknutí finančnej krízy atakovaný rôznymi regulátornými iniciatívami. Vysoko prevyšujú doterajšie regulácie nielen čo do obsahu, ale aj územného rozsahu. Témy, ako riadenie systémového rizika, mikro a makroprudenciálny dohľad a zavádzanie rôznych odvodov a daní na naplnenie fondov pre riešenie terajšej, ale aj budúcich kríz, sa riešia nielen na úrovni EÚ, ale aj na úrovni štátov združených v G-20 (kde je EÚ iba jeden z členov). Tiež je tu silný vplyv regulácie v USA. Medzi iniciatívy globálneho charakteru, ktoré v konečnom dôsledku vzhľadom na globálny charakter poisťovacieho priemyslu ovplyvnia prakticky celý poisťovací sektor, patrí najmä reforma finančného sektora USA, snaha MMF ustanoviť fond finančnej stability, snaha štátov združených v G-20 zaviesť daň z finančných transakcií. Treba k tomu prirátat aj návrh Európskej komisie zaviesť daň z finančných aktivít. Tieto aktivity sa v konečnom dôsledku dotýkajú aj poisťovní, a to aj napriek tomu, že pôvodne mali riešiť krízu bankového sektora. Poisťovníctvo aj v tomto roku muselo neustále vysvetľovať, že poisťovne nie sú banky, pracujú na úplne inom obchodnom modeli, preto ich nemožno regulovať rovnakým spôsobom ako banky.

Významný vplyv na podnikanie v poisťovníctve má aj účtovníctvo. Preto treba zobrať do úvahy, že v roku 2011 by mali byť ukončené viaceré projekty, ktoré budú mať signifikantný dosah na poisťovníctvo. Ide najmä o IFRS 9 (všetky fázy) a IFRS 4 (II. fáza).

Stabilitu finančného sektora by podľa predstáv európskych regulátorov mali zabezpečiť okrem iného aj

- zmena architektúry dohľadu

Vytvorili sa európske dohľadové inštitúcie (ESAs) pre mikroprudenciálny dohľad – Európsky orgán pre cenné papiere (ESMA), Európsky orgán pre bankovníctvo (EBA) a Európsky orgán pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov (EIOPA). ESAs začnú fungovať 1. 1. 2011. Nebudú mať právomoc priamo dohliadať inštitúcie považované za systémovo rizikové, ale EIOPA bude mať právo iniciovať a koordinovať celoeurópske stress testy pre identifikovanie a meranie systémového rizika. Makroprudenciálny dohľad bude vykonávať Európsky výbor pre systémové riziká (ESRB).

- garančné schémy v poisťovníctve (IGS)

Koncom novembra sa skončili konzultácie k bielej knihe o IGS. Predpokladá sa, že na základe ich výsledkov sa pripraví smernica. Vzhľadom na to, že výsledky konzultácií ešte nie sú spracované, je stále veľa otvorených otázok. Okrem iného aj to, či by sa IGS mali vzťahovať rovnako na život aj neživot, a ako

by sa mali financovať. Argumentom pre zavedenie IGS je fakt, že v niektorých členských krajinách podobné schémy už existujú, zatiaľ čo v iných nie. To v rámci EÚ vytvára na poisťovnom trhu nerovnaké príležitosti. Komisia navrhuje, aby sa tieto schémy nastavili ako systém poslednej záchrany a aby ich dotovali jednotlivé subjekty na trhu (teda poisťovne). Konkrétna výška objemu tohto záchranného fondu je momentálne navrhnutá na 1,2 percenta z celkového objemu predpísaného poisťného. Fondy by sa mali naplňovať počas desaťročného prechodného obdobia (teda ex ante). Iba v prípade potreby (t. j. ak vo fonde nebude dostatok zdrojov) bude financovaný aj ex post. Uvažuje sa, že garančné schémy by mali pokrývať tak životné, ako aj neživotné poistenie. IGS by mali byť založené na princípe domovského štátu, avšak súčasne by sa mal zaviesť systém vzájomného požičievania si zdrojov medzi jednotlivými krajinami. Tým sa tento návrh až príliš približuje k systému vzájomnej podpory (mutual bail-out system), voči ktorému má poisťovací sektor zásadné námietky.

- corporate governance

Začína sa konzultovať prostredníctvom Zelenej knihy. Poisťovací sektor namieta, že v rámci Solvency II sa už táto otázka primerane rieši, preto by pre poisťovací sektor nemali nastávať ďalšie významné zmeny.

- odmeňovanie

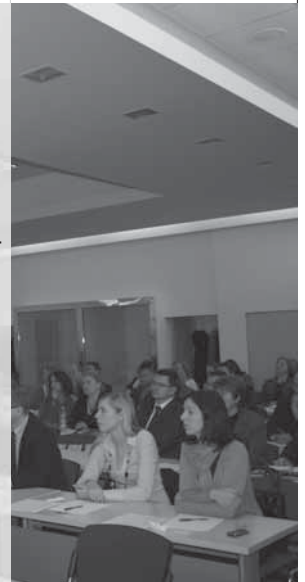
Vo finančnom sektore sa začalo ako problém riešiť v súvislosti s bankovým sektorom, preniesol sa aj do poisťovníctva. Zastávame stanovisko, že akékoľvek pravidlá, ktoré budú prijaté, by mali reflektovať veľkosť, komplexnosť a vnútornú organizáciu finančnej inštitúcie. Preto nemožno zaviesť jednoduché paušálne použiteľné pravidlá pre všetky finančné inštitúcie.

- otázky obozretnosti v podnikaní

Väčšinou sa týkajú záležitostí okolo solventnosti finančných inštitúcií. V poisťovníctve to súvisí s nutnosťou transpozície Solvency II a v najbližšej budúcnosti reflektovaním výsledkov QIS 5, ktoré sa nutne prejaví v definitívnej verzii implementačných opatrení k Solvency II. Proces ovplyvní aj zmena rámcovej smernice Solvency II. Bude nazvaná Omnibus II a bude zameraná najmä na zapracovanie novej architektúry dohľadu do systému SII. Dôležité bude, že nové dohľadové authority dostanú právo vydávať záväzné technické štandardy.

Prírodné katastrofy (NATCAT)

V marci 2010 predložil eurokomisár Barnier (vnútorný trh a služby) Európskemu parlamentu návrh na hĺbkovú analýzu poistenia kryjúceho riziká prírodných katastrof, najmä povodní. Cieľom mala byť úvaha o povinnom poistení proti rizikám vznikajúcim na základe prírodných katastrof. Európsky poisťovací sektor (s podporou aj ďalších globálnych poisťovacích inštitúcií) však vyslovuje názor, že spoločná iniciatíva EÚ v oblasti NATCAT nie je žiaduca, pretože

povinné poistenie môže priniesť potrebu krytia rizík, ktoré poisťovne nemôžu uniesť. Preto dobrovoľné poistenie považujú za dostačujúce. Sleduje sa tým aj snaha obmedziť riziko nežiaducich a málo kompetentných zásahov regulátorov do legislatívy v oblasti poistenia rizík prírodných katastrof.

Súbežne s tým sa vyskytol v SR Návrh preventívnych opatrení a systému odškodňovania pri mimoriadnych situáciách (predkladateľ MV SR), ktorý predpokladal nové povinnosti pre poisťovne: – odvod časti poistného vo výške osem percent z celkovej sumy z prijatého poistného na poistenie najmä nehnuteľného majetku (napr. stavieb), ale aj iného majetku (napr. škôd na poľnohospodárskych plodinách), na úhradu výdavkov spojených s vykonávaním taxatívne vymedzených preventívnych opatrení na ochranu majetku pred živelnými pohromami. Príjmom čiasťky má byť (vtedajšie) Ministerstvo pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja SR;

– ustanovenie zákonnej povinnosti pre poisťovne prijať do poistenia nehnuteľnosti každého záujemcu o poistenie.

Napriek tomu, že v rámci rozporového konania, ktoré sa konalo na MV SR, sa upustilo od návrhu na osempercentný odvod z poistného, zostáva naďalej snaha o zavedenie povinného poistenia nehnuteľnosti, pričom povinnosť by bola iba na strane poisťovne. MF SR je zaviazané vytvoriť pracovnú skupinu, ktorá by mala takúto možnosť prediskutovať. Členom tejto pracovnej skupiny by malo byť aj SLASPO.

Legislatívny plán vlády SR na rok 2011

Neobsahuje žiaden z kľúčových zákonov týkajúcich sa poisťovníctva. Zákon o poisťovníctve, do ktorého bude transponovaná smernica Solvency II, sa bude v priebehu roku 2011 iba pripravovať, vlastný schvalovací proces sa očakáva v roku 2012. Občiansky zákonník sa tu tiež nevyskytuje, očakáva sa však, že v budúcom roku MS SR prehodnotí stav prác na novom Občianskom zákonníku (ktorý sa pripravoval celé obdobie bývalej vlády) a oznámi svoje ciele v tejto oblasti. Zaujímavý bude pre poisťovníctvo Trestný zákon, ktorý by nás mohol ovplyvniť v skutkovej podstate trestného činu poisťovacieho podvodu.

Objavuje sa tu rad zákonov, ktoré majú environmentálny podtext. Bude ich treba sledovať z hľadiska vplyvu na poistiteľnosť. Rovnako bude nutné sledovať legislatívne aktivity jednotlivých ministerstiev a poslancov, ktoré sa budú predkladať mimo legislatívneho plánu (po minulé roky bolo pravidlom, že aj kľúčové predpisy sa menili nepriamymi novelami, ktoré boli priradené k úplne nesúvisiacim zákonom).

Osobitné finančné vzdelávanie (OFV)

Projekt OFV, ktorý bol spustený 1. 11. 2010

zohľadňuje aktuálne požiadavky na odbornú spôsobilosť pre všetky distribučné siete v SR (sprostredkovatelia, poradcovia, zamestnanci) tak, ako to predpokladá zákon o poisťovníctve, zákon o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a vyhláška MF SR 600/2009 Z. z. Sekretariát SLASPO pri koncipovaní programu OFV bral do úvahy aj ďalšie dôležité aktivity jednotlivých generálnych riaditeľstiev Európskej komisie, ktoré v rámci svojich programov riešia aj vzdelávanie, rovnako ako tendencie k finančnému vzdelávaniu na Slovensku. Ide najmä o tieto projekty:

- celoživotné vzdelávanie v rámci riešenia nepriaznivého demografického vývoja,
- vzdelávanie spotrebiteľa v rámci jeho ochrany (pripravovaná smernica),
- riešenie finančnej gramotnosti verejnosti cez projekty ministerstva školstva,
- riešenie nových požiadaviek na odbornosť personálu poisťovní, regulátora a dohľadu po zavedení pravidiel Solvency II.

Materiály (prezentácie, publikácia, e-learning) sú pripravené v rozsahu použiteľnom pre základný a stredný stupeň. Ale domnievame sa, že môže slúžiť ako základňa aj pre ostatné vzdelávacie aktivity, v prvom rade vzdelávanie klientov poisťovní (minimálne cez webovú stránku SLASPO).

Štandard osobitného finančného vzdelávania v SLASPO je zverejnený na webovej stránke a je dostupný aj verejnosti. Poisťovací sektor tým preukazuje, že je schopný vysokého stupňa samoregulácie v oblasti vzdelávania. V rámci EÚ sa rozbehla aktivita niektorých národných inštitúcií zodpovedných za osobitné vzdelávanie v poisťovníctve (EFICERT) s úmyslom dosiahnuť, aby v každej krajine bola iba jedna vzdelávacia inštitúcia, ktorá by mohla udeľovať „európsky certifikát“ pre sprostredkovateľov. SLASPO sa na pravidelnom výročnom stretnutí EFICERTU v Berlíne zúčastnila ako pozorovateľ.

Odborné skúšky

SLASPO získala od guvernéra NBS poverenie na zabezpečovanie odborných skúšok pre stredný stupeň odbornej spôsobilosti prezenčnou formou. Termíny skúšok sú vypísané na webovej stránke SLASPO a NBS. Poverením získala SLASPO postavenie orgánu štátu zodpovedného za zverené aktivity. Preto sekretariát SLASPO pristúpil k organizovaniu skúšok veľmi zodpovedne, aby umožnil všetkým osobám, ktoré potrebujú preukázať odbornú spôsobilosť, získať osvedčenie o skúške. Navyše sme urobili všetko pre to, aby každý, kto má záujem, mal prístup aj k osobitnému finančnému vzdelávaniu.

*JUDr. Jozefína Žáková
generálna riaditeľka,
Slovenská asociácia poisťovní*

**K pripravovanej
legislatíve
v neživotnom
poistení****1. a) Zodpovednosť za environmentálne škody**

Východiskom pre riešenie otázky environmentálnej zodpovednosti prevádzkovateľov určitých rizikových činností na európskej úrovni je **Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/35/ES o environmentálnej zodpovednosti pri prevencii a odstraňovaní environmentálnych škôd** (ELD alebo ELD smernica – Environmental Liability Directive). V roku 2006 bola doplnená Smernicou 2006/21/ES o manažmente odpadu z ťažobného priemyslu, ktorá rozširuje rozsah rizikových činností, pre ktoré platia ustanovenia smernice ELD o činnosti nakladania s odpadom z ťažobného priemyslu.

Implementácia v slovenskom práve je zabezpečená **zákonom č. 359/2007 o prevencii a náprave environmentálnych škôd** a **zákonom č. 514/2008 o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu**.

Smernica ELD stanovila legislatívny rámec zodpovednosti za environmentálne škody na princípe „znečisťovateľ platí“. Na jeho základe prevádzkovateľ rizikových činností platí za vzniknuté environmentálne škody. Smernica je účinná od 30. apríla 2004 a členské štáty mali tri roky na jej transpozíciu do národných legislatív. Transpozícia však bola úplne ukončená až v júli 2010, keď ju do právneho poriadku prevzali všetky štáty EÚ. Treba pripomenúť, že v prípade smernice ELD je prevádzkovateľ zodpovedný za škody na chránených druhoch a biotopoch, vode a pôde, do pôsobnosti smernice tak nespádajú škody na majetku, živote a zdraví osôb.

Pôvodná smernica ELD v článku 14 ustanovila prevádzkovateľom rizikových činností povinnosť finančného zabezpečenia zodpovednosti za environmentálne škody. V širšom kontexte to znamenalo prijatie takých opatrení ekonomických a finančných prevádzkovateľov, ktoré podporia vytvorenie nástrojov a trhov finančného zabezpečenia vrátane finančných mechanizmov pre prípad platobnej neschopnosti na to, aby prevádzkovatelia rizikových činností mohli využívať finančné záruky na krytie svojich zodpovedností vyplývajúcich zo smernice.

Slovenský zákon o prevencii a náprave environmentálnych škôd v § 13 ustanovil povinnosť prevádzkovateľa rizikových činností zabezpečiť finančné krytie zodpovednosti za environmentálnu škodu vrátane predpokladaných nákladov na nápravnú činnosť a nápravné opatrenia na odstránenie environmentálnej škody, ktorá môže byť spôsobená jeho pracovnou činnosťou – bez konkrétnej špecifikácie formy finančného krytia. O znenie paragrafu sa v procese

tvorby zákona nemalou mierou zaslúžila aj SLASPO. Pôvodný návrh totiž rátať s jednoznačnou povinnosťou zabezpečiť zodpovednosť prevádzkovateľa poistením. To však v čase prípravy zákona znamenalo nevykonateľnosť ustanovenia – rovnako ako v Európe ani na Slovensku totiž neexistoval poistný produkt, ktorý by zodpovedal požiadavkám smernice ELD a analogicky slovenského zákona o prevencii a náprave environmentálnych škôd. Zákon nadobudol účinnosť 1. septembra 2007, avšak účinnosť ustanovenia § 13 – teda povinnosť prevádzkovateľa preukázať spôsob finančného krytia svojej zodpovednosti za environmentálnu škodu sa posunula na 1. júl 2012. Z praxe poisťovní vyplynulo, že odloženie účinnosti tejto povinnosti zvädza prevádzkovateľov k mylnej domnienke, že je na neskôr „odložená“ aj ich zodpovednosť. Tá však objektívne existuje od účinnosti zákona – t. j. už od 1. septembra 2007.

Článok 14 pôvodnej smernice ELD predznamenal jej prvú revíziu – ustanovením povinnosti pre Európsku komisiu predložiť do 30. apríla 2010 správu o účinnosti smernice v podmienkach skutočného odstraňovania škôd, o dostupnosti primeraných nákladov a o podmienkach poistenia a iných druhov finančného zabezpečenia činností, na ktoré sa vzťahujú povinnosti stanovené smernicou. V zmysle tejto správy a rozšíreného posúdenia vplyvov vrátane analýzy nákladov a prínosov mala Komisia v prípade potreby predložiť návrhy na systém harmonizovaného povinného finančného zabezpečenia. Správa Európskej komisie bola publikovaná s oneskorením v októbri 2010. Konštatuje sa v nej, že na základe nedostatku relevantných dát, rozdielnej miery implementácie smernice v štátoch EÚ, rozdielných zodpovednostných režimov v jednotlivých štátoch EÚ, ako aj rozdielných environmentálnych rizík a hrozieb, ktorým sú jednotlivé členské štáty únie vystavované, nie je možné a účelné navrhnuť jednotnú schému povinného poistenia, ktorá by bola použiteľná na všetkých trhoch Európy. Napriek tomu je práve poistenie najviac využívaný prostriedok krytia environmentálnej zodpovednosti. Závety Komisie korešpondujú s názorom CEA a poisťného trhu, ktorý deklaruje, že skúsenosti s likvidáciou nárokov z environmentálnych škôd sú zatiaľ veľmi obmedzené, ponuka poistení na trhu v rámci EÚ prekonáva svoje „pionierske“ roky a dopyt po poistení je zatiaľ – vzhľadom na nezrelosť trhu – nízky.

Situáciu v riešení problematiky zodpovednosti za environmentálne škody môže dramaticky zmeniť vplyv závažných ekologických katastrof z nedávnej minulosti, a to najmä:

Eva Jacková

- únik ropy a iných toxických látok z ťažobného vrtu následkom výbuchu a potopenia plošiny Deepwater Horizon v Mexickom zálive. Táto udalosť sa považuje za jednu z najväčších ekologických katastrof vôbec;

- únik toxického červeného kalu z odpadovej nádrže hlinikárne v Ajke v Maďarsku, kde 750 000 m³ uniknutého jedovatého kalu malo za následok 10 obetí na životoch, 150 zranených, vyše 350 zničených domov a zamorenú oblasť s rozlohou 40 km².

Tieto obrovské katastrofy, ale aj iné, menšieho rozsahu, vytvárajú výrazný tlak na revíziu smernice ELD a environmentálnej legislatívy. Na pôde Komisie preto vznikajú rôzne iniciatívy na zvýšenie zodpovednosti spoločností, ktoré môžu potenciálne spôsobiť ekologické škody veľkého rozsahu. V októbri 2010 Komisia vydala správu vyzývajúcu na zvýšenie bezpečnosti aktivít pri ťažbe ropy a zemného plynu. Okrem iného apeluje na revíziu environmentálnej legislatívy s tým, aby sa zodpovednosť za environmentálne škody jednoznačne rozšírila aj na spoločnosti ťažiacu ropu a zemný plyn, a že pre tieto spoločnosti je nutné zväziť aj zavedenie povinného poistenia zodpovednosti. Oponentúra poistného trhu sa zakladá na nepochybniteľnom fakte, že ide o extrémne riziko a že pri takýchto veľkých spoločnostiach je kapacita poistného trhu v rámci EÚ vzhľadom na možnú výšku škôd stále nízka. V tomto kontexte poistenie môže byť jedným, no nie jediným riešením. Je namieste hľadať vhodné kombinácie prostriedkov finančného zabezpečenia zodpovednosti, ako sú samopoistenie a rôzne druhy záruk a garancií.

Druhá revízia smernice ELD je naplánovaná na roky 2013-2014.

1. b) Prírodné katastrofy (NATCAT)

S ochranou životného prostredia človeka súvisí aj ďalšia téma, ktorá v EÚ rezonuje – prírodné katastrofy (často používaná skratka NATCAT, t. j. Natural Catastrophes), ich ničivé dôsledky, možnosti a zdroje financovania obnovy takto postihnutých území. Už v marci roku 2010 eurokomisár pre vnútorný trh a služby Michael Barnier predložil Európskemu parlamentu návrh na hĺbkovú analýzu poistenia kryjúceho riziká prírodných katastrof, najmä povodní. Táto iniciatíva má byť súčasťou dialógu medzi členskými štátmi a ich expertmi z poistného trhu na výmenu skúseností. Podľa pôvodného návrhu by mala odrážať nielen penetráciu trhu v tomto segmente, ale aj definovať vzťah neustále sa zvyšujúcich škôd na tvorbu cien poistných produktov poistenia živelných rizík. Na trhu na základe tejto iniciatívy

vzniká určitá obava o neprimeraný zásah do legislatívy poistenia rizík prírodných katastrof. Vo svojom stanovisku k predstaviteľom Komisie to prezentovala aj CEA s vysvetlením, že spoločná iniciatíva EÚ v oblasti NATCAT nie je žiaduca, najmä vzhľadom na rôznorodosť možných prírodných katastrof, ktoré jednotlivé krajiny EÚ postihujú a poistenie na princípe dobrovoľnosti je dostačujúce. Navyše dopyt po poistení živelných rizík v mnohých krajinách deformujú rôzne nesystémové fondy a štátne kompenzácie, ktoré spravidla reflektujú politické rozhodnutia vlád členských štátov. Výsledky štúdie o dopadoch prírodných katastrof a možnostiach riešenia ich dôsledkov by mali byť prezentované na konferencii, ktorú Komisia plánuje uskutočniť v roku 2011.

Príkladom podobnej iniciatívy, ktorá vznikla ako následok katastrofálnych povodní na území Slovenska v tomto roku, je vládný **Návrh preventívnych opatrení a systému odškodňovania pri mimoriadnych situáciách** z Ministerstva vnútra SR (v spolupráci s Ministerstvom financií SR, Ministerstvom pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja SR a Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR), ktorý mal ambíciu zaviesť poisťovníkam povinnosť

1. odvodu časti poistného vo výške osem percent z prijatého poistného na poistenie najmä nehnuteľného, ale aj iného majetku, na úhrady výdavkov spojených s vykonávaním taxatívne vymedzených preventívnych opatrení na ochranu majetku pred živelnými pohromami,

2. poistiť nehnuteľný majetok občanov aj v rizikových oblastiach, ak občan o to požiada, pričom táto povinnosť mala vychádzať z legislatívnej zmeny príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka.

Legislatívne návrhy, ktoré by zakladali tieto povinnosti, mali byť podľa pôvodného návrhu vypracované do konca júna 2010.

Zásadnými výhradami SLASPO sa podarilo návrh povinnosti v bode 1, pre ktorú predkladateľ našiel inšpiráciu v osempercentnom odvode z poistného z povinného zmluvného poistenia, zrušiť. K tejto časti návrhu vyjadrilo odmietavé stanovisko aj Ministerstvo financií. Na pôde MF SR bude vytvorená pracovná skupina, ktorá bude naďalej posudzovať schodnosť druhého návrhu – a to povinnosti poisťovne vziať do poistenia akúkoľvek nehnuteľnosť.

2. iBER – blokové výnimky pre poisťovníctvo

Za skupinovú/blokovú výnimku sa považuje nariadenie uvádzajúce podmienky, za ktorých sú niektoré typy dohôd oslobodené od zákazu reštriktívnych dohôd v oblasti hospodárskej súťaže podľa Zmluvy o fungovaní EÚ. Ak dohoda spĺňa podmienky v nariadení o skupinovej výnimke, individuálna notifikácia tejto dohody nie je potrebná, dohoda je automaticky platná a vykonateľná.

Európska komisia prijala koncom marca Nariadenie o blokových výnimkách v poisťovníctve, tzv. nové iBER (Insurance Block Exemption Regulation – Nariadenie Komisie č. 267/2010 o uplatňovaní článku 101 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na niektoré kategórie dohôd, rozhodnutí a zosúladených postupov v odvetví poisťovníctva. Spolu s nariadením vydala Oznamenie o uplatňovaní článku 101 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na niektoré kategórie dohôd, rozhodnutí a zosúladených postupov v odvetví poisťovníctva (2010/C 82/02).

Nariadením sa **predlžujú výnimky** pre dve zo štyroch kategórií dohôd, na ktoré sa vzťahovala výnimka v rámci predchádzajúceho BER – **pre spoločné zbierky, tabuľky a štúdie a pre spoločné krytie niektorých druhov rizík** (združenia). Nepredlžujú sa výnimky pre štandardné podmienky poistenia a pre zabezpečovacie zariadenia. Nariadenie je účinné, a výnimky sú platné do 31. marca 2017. Slovenské poisťovne využívali práve dve predĺžené výnimky, aj to v obmedzenej miere, v tomto kontexte pre ne nenastala žiadna výrazná zmena. Pre spoločnosti využívajúce výnimky, ktoré sa novým nariadením už nepredĺžili, existuje možnosť upraviť existujúce dohody podľa Usmernení o uplatňovaní článku 101 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na dohody o horizontálnej spolupráci (SEK(2010) 528), teda podľa tzv. horizontal guidelines, ktoré sú prierezové pre viaceré odvetvia. Tieto v časti číslo 7 – Dohody o štandardizácii – uvádzajú aj príklady z poisťovníctva a za určitých okolností pripúšťajú existenciu a efektívnosť dohôd, a to ak z výsledných výhod má prospech aj spotrebiteľ.

CEA už v marci 2010 po vydaní nových iBER v komentári upozorňovala, že takýto nástroj – usmernenia o horizontálnej spolupráci – nedáva rovnakú právnu istotu ako nariadenie, ktoré je záväzné. Tak môže viesť k obmedzeniu spolupráce medzi poisťovateľmi s finálnym negatívnym vplyvom na spotrebiteľa. Schopnosť usmernení o horizontálnej spolupráci plnohodnotne nahradiť nepredĺžené skupinové výnimky preverí až prax.

3. Zodpovednostné poistenia

Snahy riešiť problematiku diverzifikácie zodpovednosti za rôzne typy škôd sa odzrkadľujú v rozmanitých iniciatívach na európskej úrovni. Tie vidia v návrhoch na povinné poistenie veľakrát jediný nástroj na zabezpečenie krytia zodpovednosti za škody. Poistný trh často na tento mechanizmus nie je okamžite pripravený, pre obmedzenú kapacitu, príliš

veľké riziko, nedostatok historických dát, potrebu istého časového obdobia na vývoj nových produktov kopírujúcich legislatívne požiadavky a potreby klientov a z mnohých iných dôvodov.

Príkladom takýchto snažení bol aj návrh smernice o správcach alternatívnych investičných fondov (AIFM Directive), ktorý vo svojej pôvodnej podobe počítal s veľmi striktnou zodpovednosťou

- a) správcov investičných fondov, kde išlo o povinné poistenie profesijnej zodpovednosti ako prostriedku garancie ochrany investora,
- b) s neobmedzenou zodpovednosťou depozitára za škody, a to aj pri prenesení svojich povinností na iný subjekt. (Pozn.: Smernica bola po zdĺhavom legislatívnom procese a prerokovaní niekoľkých tisícok pripomienok prijatá na pôde EP 11. novembra 2010.)

Ďalším je návrh na zavedenie povinného poistenia voči insolventnosti leteckých dopravcov v snahe posilniť, prípadne rozšíriť práva cestujúcich v leteckej preprave. Takéto a podobné návrhy sú spravidla okamžitou reakciou na nejakú vyhranenú krízovú situáciu – v tomto prípade išlo o krach niekoľkých európskych leteckých prepravcov a problémy, v ktorých sa ocitli tisíceky cestujúcich. Európska komisia v úsilí riešiť situáciu vypracúva štúdiu, ktorej súčasťou sú rozsiahle dotazníky pre členské krajiny o situácii v oblasti leteckej prepravy pri ochrane pasažiera v prípade krachu spoločnosti. CEA oponuje návrhu na zavedenie povinného poistenia voči insolventnosti prepravcu najmä faktom, že insolventnosť je v prvom rade podnikateľské riziko, ktoré sa nepoistuje. Takáto zodpovednostná schéma by leteckým spoločnostiam priniesla zvýšenie nákladov na ceny leteniek v dôsledku zvýšených administratívnych nákladov. Otázna je i forma poistenia pre jednotlivého klienta. Poisťovníam by priniesla neúmerne riziko pri malom poistnom kmeni. Výsledky štúdie Komisie budú zverejnené do konca roka 2010.

Cieľom zástupcov poistného trhu (na úrovni Európskej únie je to CEA) je sledovať legislatívne aktivity, z ktorých možno odvodzovať akúkoľvek povinnosť poistenia, a to ešte v štádiu návrhov, a brániť sa legislatívnym zásahom, ktoré by zavedením povinnosti poistenia znamenali pre poisťovňu preberanie neprimeraného rizika. Často to znamená kompetentným navrhovateľom vysvetľovať „poisťovaciu abecedu“. Len pochopením princípov poistenia z neho možno robiť adekvátny nástroj na zdieľanie rizika pre všetkých zúčastnených.

*Ing. Eva Jacková
manažérka pre neživotné poistenie
Slovenská asociácia poisťovní*

Zámery hroziace vážnymi dôsledkami

Aktuálne európske témy v oblasti životného poistenia

Antidiskriminácia

Téma je veľmi obľúbená medzi politikmi, najmä v krajinách západnej Európy. Podstatou tejto agendy je zabezpečenie rovnakého prístupu k tovarom a službám pre všetkých, a to za rovnakých podmienok. Keďže každý človek má inú „štartovaciu pozíciu“ v čase, keď vytvára dopyt po danom tovare či službe, je zabezpečenie prístupu za rovnakých podmienok utópiou.

V poisťovníctve sa antidiskriminácia rieši dvomi právnymi normami: Gender smernicou (je už niekoľko rokov v platnosti) a smernicou Age & Disability (mala by začať platiť v krátkodobom horizonte 1–2 rokov).

Gender smernica povoľuje pre poisťovne výnimku v prístupe rovnakého zaobchádzania. Preto poisťovne môžu pri výpočte sadzby poistného aj naďalej (zatiaľ) rozlišovať pohlavie klienta. Túto výnimku si uplatňuje okrem iných európskych krajín aj Slovensko.

V súvislosti s používaním výnimky podala belgická spoločnosť Test-Achats (obdoba našich spotrebiteľských zväzov) žalobu na belgický ústavný súd. V žalobe sa spoločnosť odvoláva na údajný rozpor výnimky z používania rovnakého prístupu v Gender smernici so všeobecne platným princípom zakazujúcim akúkoľvek diskrimináciu v prístupe k službám a tovarom. Belgický ústavný súd túto žalobu neriešil a posunul ju na rozhodnutie Európskemu súdному dvoru (ECJ).

Koncom septembra tohto roka generálna advokátka ECJ vyslovila názor, že používanie výnimky je v rozpore s princípom nediskriminácie. To je pre poisťný trh v Európe veľmi zlá správa. ECJ sa síce pri rozhodovaní nemusí riadiť týmto názorom, avšak jeho konečné rozhodnutie už vopred generálna advokátka (zámerne či nechtiac) ovplyvnila. Konečné rozhodnutie sa očakáva v prvých týždňoch 2011.

Európsky poisťný sektor by sa mal preto začať pripravovať na možnosť povinného zavedenia jednotných sadzieb poistného pre mužov a ženy. Navyše hrozí, že rozhodnutie ECJ sa premietne aj do konečnej verzie smernice Age & Disability, ktorá je na pretrase v Európskom parlamente, Rade i Komisii. Poisťovne by tak stratili možnosť diferencovať klientov nielen na základe pohlavia, ale aj veku, zdravotného či telesného postihnutia.

V súvislosti so smernicou Age & Disability situáciu komplikuje aj neustále menenie jej filozofie v dôsledku polročného rotujúceho predsedníctva v EÚ – každá krajina totiž chce do nej presadiť vlastnú predstavu. Vývoj tak poznačuje nedostatok kontinuity jednotlivých

návrhov. Keďže odmietavé stanovisko poistného sektora v procese prípravy tejto smernice počť pomerne hlasno, dala si Európska komisia vypracovať tzv. Civic study. Tá mala odpovedať najmä na otázku, či rozlišovanie veku a telesného postihnutia pri výpočte poistného je alebo nie je diskriminačné. Záver štúdie je jednoznačný – nie je!

Napriek tomu by bolo naivné domnievať sa, že rozhodnutie Komisie sa bude riadiť výlučne odbornými argumentmi. A tak sme opäť pri očakávanom rozhodnutí ECJ v prípade príbuznej Gender smernice. Z hľadiska trhu je tu ešte možnosť dúfať v dohodnutie kompromisu, ktorý by mohol mať podobu prijatia akéhosi kódexu, ktorý by poisťovníam síce nezakazoval používať rozdielne sadzby poistného, ale napríklad by prikazoval o tejto skutočnosti klienta informovať a vysvetliť mu, prečo platí inak (viac alebo menej) za daný produkt, než iný klient.

Poistné garančné schémy

Téma garančných schém v poisťovníctve (IGS) nie je nová – diskutuje sa o nej už dlhodo. Momentálne je na pretrase najmä v súvislosti s turbulenciami na finančných trhoch a hroziacim krachom niektorých finančných inštitúcií.

Tak ako v bankovníctve existuje fond ochrany vkladov, niečo podobné je aj na poisťnom trhu približne v polovici členských štátov EÚ. Tento fakt slúži ako argument pre Európsku komisiu pri návrhu budúcej podoby zavedenia IGS v celej EÚ. Podľa Komisie by národné IGS mali byť kompatibilné, spĺňať určité základné podmienky fungovania a chrániť spotrebiteľa. Od ich zavedenia si sľubuje aj zvýšenie cezhraničnej aktivity v poisťovníctve.

V júli 2010 bola vydaná Biela kniha o IGS, ktorá už obsahuje aj konkrétne návrhy podoby IGS.

Pôvodný návrh na zavedenie tzv. Mutual Bail-Out systému (MBOS) narazil na tvrdý odpor členských štátov. Podľa neho by za záväzky jednotlivých poisťovateľov ručili všetci (národné IGS by tak viac-menej nemali zmysel). Podľa aktuálneho stavu by teda IGS mali fungovať na národnom princípe, poisťovne by ich mali financovať vopred a v prípade potreby aj dodatočne. Cieľová výška fondu je navrhnutá na 1,2 percenta hrubého predpísaného poistného a mala by sa dosiahnuť v priebehu 10 rokov. IGS by mali pokrývať všetky poistné produkty – t. j. v životnom, ale i neživotnom poistení. Kompenzácie, resp. odškodnenie by sa malo týkať všetkých fyzických a vybraných právnických osôb (malé a niektoré stredné

Miroslav Čamek

podniky). Vyjasnená, naopak, nie je výška (limit) kompenzácií, resp. miera spoluúčasti spotrebiteľa. SLASPO dalo v súvislosti s Bielou knihou o IGS viacero pripomienok a námietok. Ide najmä o zahrnutie neživotného poistenia do pôsobnosti IGS – keďže tieto poistenia nemajú povahu rezervotvorných, a teda v prípade insolventnosti poisťovateľa neprichádza k priamym škodám pre klienta. V prípade osôb oprávnených na odškodnenie by sa IGS mali týkať výlučne fyzických osôb. Pri systéme „vybraných právnických osôb“ sa totiž vytvára obrovský priestor na neférový prístup k niektorým „nevybraným“ právnickým osobám. SLASPO navrhuje tiež zaviesť istú mieru spoluúčasti klienta, a teda neurčovať limity pre odškodnenie až do 100 percent.

Návrh by znamenal pre naše poisťovne 25 mil. eur dodatočných nákladov. Pritom je vážna pochybnosť, či by takéto finančné zdroje boli skutočne dostatočné pri insolventnosti niektorého väčšieho hráča na slovenskom poistnom trhu. Pri vysoko koncentrovanom poistnom trhu (akým je aj ten slovenský) sa tak vynára otázka zmyslu celého systému IGS, keďže by nešlo o reálnu ochranu spotrebiteľa, ale iba o ilúziu jeho ochrany.

Námietky vyvolal aj návrh na zavedenie tzv. Mutual Borrowing Facility. V praxi by to znamenalo, že ak by zdroje v národnej IGS nestačili na sanáciu škôd, mal by daný štát možnosť požičať si zdroje z IGS iného štátu. Podľa názoru SLASPO tak ide o skrytú formu pôvodného návrhu MBOS, ktorá vytvára ďalšie systémové riziko do budúcnosti – riziko morálneho hazardu.

Keďže k vydaniu Bielej knihy vyhlásila Európska komisia konzultačné obdobie (do konca novembra 2010), využili sme aj túto možnosť na vyjadrenie svojej nespokojnosti s návrhmi. O stanovisku sme informovali aj našich partnerov na MF SR a v NBS. SLASPO sa podieľala aj na tvorbe spoločného vyhlásenia zástupcov poistných trhov s vysokou mierou koncentrácie (Rakúsko, ČR, Maďarsko, Slovinsko, Luxembursko), ktoré bolo rovnako zaslané Európskej komisii.

Európske penzijné systémy

V lete tohto roku vydala Európska komisia Zelenú knihu venovanú dôchodkovým systémom v Európe. Jej cieľom je rozprúdiť diskusiu o uskutočnení potrebných zmien v penzijných systémoch, ktoré by mali zabezpečiť, aby boli bezpečnejšie, primerané a dlhodobo udržateľné. EK tak reaguje na zmeny v zložení populácie, najmä na fakt starnutia obyvateľstva. Všetky zmeny by však mali rešpektovať právo členských štátov

navrhnuť a používať vlastný model dôchodkového systému ušitý na mieru.

Keďže ide o Zelenú knihu, nie je zatiaľ jasné, aký smer naberú úvahy EK v tejto oblasti. Prvý náčrt podáva iba veľmi všeobecne znejúce frázy. V prvom pilieri navrhuje Komisia definovať a zaviesť nástroje na meranie udržateľnosti priebežného systému, ako aj zaviesť mechanizmy varovania pred jeho krachom. Pri druhom pilieri vyjadrila Komisia názor, že v budúcnosti pôjde o kľúčový prvok celého systému, ktorý by v konečnom dôsledku mal postupne zmiernovať tlak na verejné financie. Pri treťom pilieri sa chce EÚ stať advokátom a hlavným propagátorom štátnej podpory dobrovoľného zabezpečovania sa občanov EÚ na dôchodok. Zvýšiť by sa tak mohol tlak Bruselu na vlády členských štátov na zvýhodňovanie sporiteľov v treťom dôchodkovom pilieri (napríklad prostredníctvom daňových úľav) – čo je presne opačný smer, než zaujala súčasná slovenská vláda zrušením možnosti zníženia základu dane o zaplatené príspevky na životné poistenie. V súvislosti s tretím pilierom bude dôležité aj zosúladiť pravidel pre všetkých jeho účastníkov – najmä poisťovne a inštitúcie IORP – čo je obdoba našich DDP.

Záver Zelené knihy vyznievajú v tomto kontexte veľmi ambiciózne (v niektorých oblastiach až príliš). O to zaujímavejšie bude sledovať ďalší vývoj v tejto oblasti, ktorý by nám mala naznačiť Biela kniha – jej publikovanie je však ešte otázkou pomerne dlhej doby.

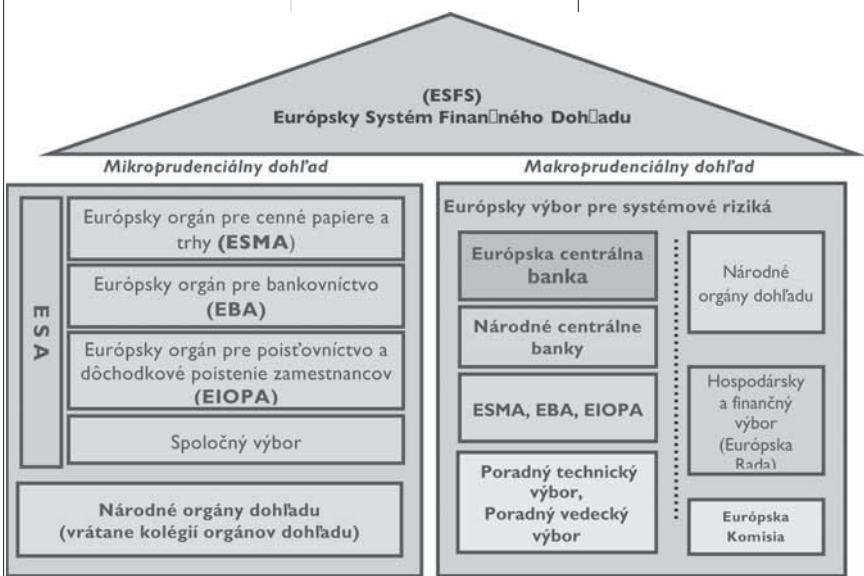
*Ing. Miroslav Čamek
manažér pre životné poistenie,
Slovenská asociácia poisťovní*

Zmeny v dohľade nad finančným trhom pod vplyvom finančnej krízy a odborné skúšky FA a FP a ochrana spotrebiteľa na finančnom trhu

1. januára 2011 sa stane realitou Európsky systém finančného dohľadu. Vytvára nové inštitucionálne usporiadanie dohľadu a regulácie v rámci EÚ, ktoré bude pozostávať z dvoch častí, a to makroprudenciálnej a mikroprudenciálnej.

zastupovať guvernér a výkonný riaditeľ dohľadu nad finančným trhom.

Generálna rada:

- Členovia s hlasovacími právami
 - Guverneri centrálnych bánk (27)
 - Prezident Európskej centrálnej banky (predseda ESRB), viceprezident ECB
 - Predsedovia európskych orgánov dohľadu (3)
 - Predseda Poradného technického výboru
 - Predseda a dvaja podpredsedovia poradného vedeckého výboru
 - Člen Európskej komisie
- Členovia bez hlasovacieho práva
 - Predseda Hospodárskeho a finančného výboru (EFC)
 - Zástupcovia vnútroštátnych orgánov dohľadu (27)

Riadiaci výbor

- Predseda a podpredseda Európskeho výboru pre systémové riziká
- Podpredseda ECB
- Štyria zástupcovia centrálnych bánk
- Predsedovia európskych orgánov dohľadu (3)
- Predsedovia poradných výborov
- Člen Európskej komisie
- Predseda Hospodárskeho a finančného výboru (EFC)

Národná banka Slovenska vo všeobecnosti podporuje zmeny, ktoré budú viesť k zvýšeniu stability finančného systému a zavedeniu jednotných pravidiel pre podnikanie finančných inštitúcií v celej EÚ. Už v súčasnosti je väčšina právnych predpisov finančného trhu harmonizovaná na európskej úrovni, takže z tohto hľadiska nedochádza k výrazným zmenám. Vznik nových európskych orgánov dohľadu by mal však prispieť k tomu, aby jednotlivé orgány dohľadu členských krajín jednotne aplikovali vo svojich krajinách európsku legislatívu.

V makroprudenciálnej oblasti boli kompetencie zverené Európskemu výboru pre systémové riziká (ESRB). Bude to nezávislý „orgán“ bez právnej subjektivity a ECB mu bude poskytovať analytickú, štatistickú, administratívnu a logistickú podporu. Medzi hlavné úlohy ESRB bude patriť najmä:

- vymedziť a analyzovať všetky informácie potrebné na identifikáciu, monitorovanie a posúdenie systémových rizík EÚ, ktoré môžu priniesť vážne negatívne dôsledky pre reálnu ekonomiku a jednotný trh,
- identifikovať takéto riziká a prioritne sa im venovať,
- varovať politikov a orgány dohľadu pred možnými závažnými rizikami,
- v prípade potreby vydávať odporúčania alebo radiť v súvislosti s opatreniami, ktoré sa majú prijať v reakcii na identifikované riziká,
- monitorovať činnosť, ktorá vyplýva z varovaní a prijatých odporúčaní,
- vytvoriť funkčné vzťahy s MMF, FSB a ekvivalentmi v tretích krajinách.

Odporúčania ESRB nebudú záväzné ani ich nedodržiavanie sa nebude sankcionovať. Legislatíva však zavádza „vynucovací“ mechanizmus, ktorý je založený na nasledovných zásadách:

- a. uplatňujú alebo vysvetli,
- b. politický tlak
- c. zverejňovanie.

Štruktúra Európskeho výboru pre systémové riziká
Slovenskú republiku bude prostredníctvom NBS v ESRB

Treba pripomenúť, že celý proces prípravy nového systému prebiehal veľmi rýchlo. Ostávajú nevyjasnené rôzne technické aspekty nového usporiadania, ktoré môžu spôsobovať problémy v praxi. Spomeniem len najzávažnejšie a najdiskutovanejšie témy, ktoré sa v súvislosti s ESRB objavujú:

- Čo sa rozumie pod pojmom finančná stabilita Európskej únie?
- Stabilita všetkých bánk v EÚ alebo len najväčších?
- Stabilita v EÚ alebo stabilita v eurozóne?
- Stabilita finančného trhu EÚ ako celku alebo stabilita národných finančných trhov?
- Kto bude niesť zodpovednosť za následky nesprávnych názorov obsiahnutých v odporúčaníach a varovaniach ESRB?
- Ako bude zabezpečená nezávislosť od politického tlaku v otázkach zachovania finančnej stability na regulátorov, dohľad a centrálnu banku?
- Ako budú národné orgány zapojené do činnosti ESRB a ako ju budú schopné ovplyvniť?
- Prekrývajúce sa úlohy s ECB.

Mikroprudenciálne kompetencie budú vykonávať tri nové európske orgány dohľadu (spoločne označované aj ako „ESAs“) – Európsky orgán pre bankovníctvo (EBA), Európsky orgán pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov (EIOPA) a Európsky orgán pre cenné papiere a trhy (ESMA). Činnosť týchto orgánov

bude dopĺňať Spoločný výbor (Joint Committee). Jeho úlohou bude prerokovávať otázky týkajúce sa pôsobnosti viacerých európskych orgánov dohľadu, napr. oblasť finančných konglomerátov.

Stručne by sa dalo skonštatovať, že nové európske orgány dohľadu budú nástrojom na posilnenie harmonizácie v oblasti dohľadu nad finančným trhom v EÚ, a to tak v legislatívnej oblasti, ako aj pri samotnom výkone dohľadu národnými orgánmi dohľadu. Všetci zástupcovia v nových orgánoch by mali jednať nezávisle, v záujme Únie ako celku a nemali by prijímať inštrukcie od národných orgánov ani európskych inštitúcií.

Hlavné úlohy a právomoci ESAs je možné zhrnúť do nasledovných bodov:

- vypracovať záväzné právne predpisy, ktorými sa upravia podrobnosti k smerniciam EÚ pre finančný sektor a ktoré vydá Európska komisia vo forme nariadení alebo rozhodnutí (nebudú sa transponovať do národnej legislatívy),
- vydávať odporúčania a usmernenia,
- pri sporoch medzi orgánmi dohľadu, ak legislatíva EÚ vyžaduje spoluprácu alebo spoločné rozhodnutie, by mali záväzne rozhodovať tieto spory,
- zabezpečiť jednotnú aplikáciu práva EÚ tým, že budú vyšetrovať podozrenia, ak členský štát alebo jeho orgány nedodržiavajú právo EÚ,
- zabezpečiť rýchle a koordinované opatrenia v krízovej situácii,
- zber údajov,
- posilňovať koordináciu a spoluprácu medzi orgánmi dohľadu.

V určitých prípadoch, ak by vnútroštátny orgán dohľadu nerešpektoval rozhodnutie ESA, môžu tieto orgány vydávať individuálne rozhodnutia voči finančnej inštitúcii.

Vnútroštátne orgány dohľadu zostávajú zodpovedné za každodenný dohľad nad jednotlivými finančnými inštitúciami.

Rovnako ako pri ESRB aj pri ESAs zostalo niekoľko nevyjasnených otázok.

- Kto bude niesť zodpovednosť, ak rozhodnutia Európskych orgánov dohľadu spôsobia v členskom štáte ujmu?
- Systém práce nových orgánov
- expertná práca zúčastnených orgánov dohľadu, z ktorej vziať závery a návrhy alebo práca sekretariátu, ku ktorej budú môcť zúčastnené orgány dohľadu dať iba pripomienky.
- Je súčasný stav trvalý alebo je to iba prechodný krok k presunu dohľadu na európsku úroveň?
- Prečo máme tri orgány a nie jeden spoločný?

Pripomienky NBS k novej architektúre dohľadu smerovali najmä k tomu, aby sa kompetencie pri dohľade nad finančným trhom nepresunuli, ak bude záchranu finančných inštitúcií a fiškálne dôsledky riešenia krízy znášať Slovensko. Budúci rok nám ukáže, ako sa očakávania vyplývajúce zo zavedenia novej architektúry prejavili v praxi.

Treba pripomenúť, že nielen inštitucionálne zmeny budú novinkou v dohľade. Čaká nás množstvo zmien vyplývajúcich zo zavedenia novej alebo novelizovanej sektorovej legislatívy. Príkladmo možno spomenúť Solventnosť II, plánované zmeny v dôchodkoch, iniciatívy v oblasti správy a riadenia spoločností (corporate governance), PRIPs, krízový manažment, poisťné garančné schémy, revízia smernice o sprostredkovaní poistenia. Tieto témy si zaslúžia samostatnú pozornosť a dostatočnú prípravu tak orgánu dohľadu a regulácie, ako aj trhu.

Odborné skúšky

V tomto príspevku sa však chcem osobitne venovať aj téme odborné skúšky FA a FP a ochrana spotrebiteľa na finančnom trhu.

Aj keď sú odborné skúšky v plnom prúde, zhrniem niekoľko kľúčových faktov. Odbornú skúšku musia zložiť osoby, na ktoré sa vzťahuje požiadavka na stredný (odborná skúška), vyšší (odborná skúška) a najvyšší (odborná skúška s certifikátom) stupeň odbornej spôsobilosti. NBS poverila organizovaním skúšok pre stredný a vyšší stupeň externých organizátorov. Odborné skúšky pre stredný stupeň zabezpečujú SBA, SLASPO, AOCP, AFISP a IBV, pre vyšší stupeň IBV a pre najvyšší stupeň zabezpečí skúšky NBS vo vlastnej réžii. Každý organizátor má poverenie vykonávať skúšky zo všetkých sektorov finančného trhu a uchádzač o vykonanie skúšky si môže zvoliť, u ktorého organizátora skúšku vykoná. Podrobnejšie informácie o odborných skúškach je možné nájsť na adrese <http://regfap.nbs.sk/skusky>. Na stránke možno nájsť termíny všetkých vyhlásených skúšok, otázky na skúšku, cvičné testy a množstvo ďalších užitočných informácií.

Pripomením, že zákonné lehoty na splnenie požiadaviek odbornej spôsobilosti pre osoby, ktoré už vykonávajú činnosť, sú:

- do 30. 9. 2011 pre podriadených finančných agentov (*Výnimkou je podriadený finančný agent vykonávajúci finančné sprostredkovanie v jednom sektore, ktorému postačuje rok od prvej registrácie spĺňať základný stupeň odbornej spôsobilosti.*) a zamestnancov samostatných finančných agentov,
- do 31. 12. 2011 pre samostatných finančných agentov a zamestnancov finančných poradcov a
- do 31. 3. 2012 pre finančných poradcov.

Zároveň dávam do pozornosti, že na účely zákona o finančnom sprostredkovaní a poradenstve skúšky vykonané podľa doterajších predpisov **neplatia**.

Ochrana spotrebiteľa na finančnom trhu

Je to jedna z tém, ktorá skutočne rezonuje nielen na národných úrovniach, ale je aj jednou s kľúčových tém v Európskej únii. Na Slovensku sa táto téma ako ucelený koncept objavila v lete 2007. Boli definované tri princípy, na ktorých sa dá táto téma postaviť – sprostredkovanie a poradenstvo, finančné vzdelávanie a samotná ochrana spotrebiteľa (napríklad vybavovanie sťažností). Súčasná právna úprava pomerne podrobne rieši problematiku regulácie sprostredkovania a poradenstva

Júlia Čillíková

na finančnom trhu v zákone o sprostredkovaní na finančnom trhu. Finančné vzdelávanie sa definuje vo vyhláske o osobitnom finančnom vzdelávaní osôb vykonávajúcich finančné sprostredkovanie a finančné poradenstvo. Určité nástroje na zabezpečovanie samostatnej ochrany spotrebiteľa sú v Občianskom zákonníku a v jednotlivých zákonoch finančného trhu.

Zákon o sprostredkovaní na finančnom trhu má dosah na všetky významné sektory finančného trhu. Zavádza kategorizáciu klientov, kladie zvýšené požiadavky na odbornú spôsobilosť a vnútorné procesy finančných sprostredkovateľov a finančných poradcov a stanovuje pravidlá činnosti vo vzťahu ku klientom.

Pravidlá činnosti vo vzťahu ku klientom vyžadujú, aby bol výkon finančného sprostredkovania, resp. finančného poradenstva v súlade so zásadami poctivého obchodného styku s odbornou starostlivosťou a v záujme práv a oprávnených záujmov klienta. Nutnou podmienkou na začatie vykonávania činnosti je poistenie zodpovednosti za škodu, vykonávanie testu klienta a zisťovanie osobných údajov. Zavedenie informačných povinností a ich zálohovanie na trvanlivom médiu a pravidlá archivácie by mali v budúcnosti pomôcť riešeniu prípadných sporov, resp. podaní klientov na finančnú inštitúciu alebo na sprostredkovateľa. Oznamovanie odmien za finančné sprostredkovanie bolo v čase tvorby zákona v odbornej verejnosti pomerne diskutovanou témou. Zákon stanovil povinnosť informovať klienta o existencii akéhokoľvek peňažného alebo nepeňažného plnenia, ktoré prijíma finančný agent za finančné sprostredkovanie od inej osoby, ako je klient. Zároveň je finančný agent povinný klienta písomne upozorniť na možnosť zverejnenia výšky tohto plnenia. Ak o to klient požiada, je finančný agent takúto informáciu povinný poskytnúť.

Dobrým príkladom spolupráce a hľadania spoločných riešení asociácie a regulátora je podľa môjho názoru formulár o podmienkach uzavretia poisťovnej zmluvy. Na Slovensku sme tak trochu predbehli európsku debatu o rozsahu a forme poskytnutých predzmluvných informácií. Takéto nástroje spolu so zákonnou povinnosťou poisťovní vykonávať svoju činnosť s odbornou starostlivosťou v záujme svojich klientov vytvárajú právny rámec na ochranu klienta. Na druhej strane napriek jasne a vymáhateľne definovanej forme a obsahu informácie, ktorú klient dostane, máme skúsenosť, že klient má rezervy prijať a skutočne pochopiť takúto informáciu. Preto za najväčšiu výzvu do budúcnosti v oblasti ochrany spotrebiteľa na finančnom trhu považujem zvyšovanie finančnej gramotnosti klienta. Na tejto úlohe by mali participovať štátne orgány aj zástupcovia trhu, pretože konečným záujmom nás všetkých je spokojný občan, resp. spokojný klient.

Na záver si dovoľím upozorniť, že riešenie sporov vyplývajúcich z individuálnych zmlúv klientov a finančných inštitúcií nie sú predmetom dohľadu NBS, ale informácie o dohliadanom subjekte aj z iného zdroja a možnosť na odhaľovanie možných systémových nedostatkov sú cenným a nutným doplnkom kvalitného dohľadu.

*Mgr. Júlia Čillíková
riaditeľka Odboru regulácie a finančných analýz
Národná banka Slovenska*

Pripravované legislatívne aktivity MF SR

Obsahom príspevku Ministerstva financií SR bolo oboznámenie účastníkov konferencie s očakávanými legislatívnymi aktivitami MF SR. Vzhľadom na skutočnosť, že uplynulý rok od poslednej konferencie bol veľmi hektický, či už z hľadiska iniciatív, ktoré pripravila Európska komisia, alebo z hľadiska politických zmien v Slovenskej republike, je možné v najbližšom období očakávať viaceré legislatívne návrhy v oblasti regulácie finančného trhu.

Plán legislatívnych úloh

Pre MF SR ako ústredný orgán štátnej správy sa stalo po vymenovaní novej vlády základným rámcovým dokumentom Programové vyhlásenie vlády SR. Na rozdiel od predchádzajúceho programového vyhlásenia neobsahuje špecifické ciele v oblasti finančného trhu, ktoré by vláda chcela počas svojho volebného obdobia splniť. Programové vyhlásenie vlády SR však predstavuje ambíciu vlády znížiť administratívne a regulačné zaťaženie podnikania o viac než štvrtinu a pri transponovaní európskej legislatívy do slovenského právneho poriadku by sa s výnimkou odôvodnených prípadov nemali zavádzať administratívne a regulačné prekážky nad úroveň stanovenú legislatívnymi predpismi EÚ. Tieto opatrenia by mali zabezpečiť vhodné a konkurencieschopné podnikateľské prostredie pre všetky subjekty, ktoré majú záujem pôsobiť na území SR.

Programové vyhlásenie vlády SR je však veľmi všeobecný dokument, ktorý je potrebné pretaviť na jednotlivé legislatívne úlohy. Túto úlohu plní plán legislatívnych úloh MF, a to jednak na rok 2011 i na celé volebné obdobie. Plán legislatívnych úloh MF SR bol zverejnený na portáli právnych predpisov. Na rok 2011 obsahoval pre oblasť poisťovníctva len jednu úlohu, a to novelizáciu zákona 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve. Novelizáciu iniciovali zástupcovia finančných sprostredkovateľov. Hlavným cieľom bolo posunutie termínu na vykonanie odborných skúšok pre stredný stupeň odbornej spôsobilosti. Po hlbšej diskusii s NBS a zástupcami trhu sa však od novelizácie upustilo a plán legislatívnych úloh MF bol primerane upravený. Novelizácia bola posunutá na rok 2012, keď budú známe praktické poznatky z reálneho uplatňovania zákona v praxi. Taktiež by mali byť známe návrhy EK z procesu revízie smernice o sprostredkovaní poistenia.

Okrem plánovaných legislatívnych úloh sa vyskytnú aj neplánované iniciatívy, ktoré reagujú na aktuálne dianie v spoločnosti, napr. povodne. Téma povodní rezonovala v letných mesiacoch mimoriadne výrazne aj v sektore poisťovníctva, a to nielen

Dušan Katonák

pre potrebu rýchleho a hladkého vyplácania poistných plnení poisteným, ale najmä pre kontroverzné návrhy na riešenie financovania systému prevencie pred povodňami. Konkrétne išlo o zavedenie osempočetného odvodu z poistenia nehnuteľného majetku a zavedenie povinnosti uzavrieť poistnú zmluvu pre poisťovňu, ak o to klient požiada. K týmto návrhom zaujalo MF SR zásadne negatívne stanovisko a v rámci rozporového konania sa podarilo zmeniť názor Ministerstva vnútra SR na financovanie systému prevencie. Na základe rokovaní počas rozporových konaní bude pri MF SR vytvorená pracovná skupina, ktorá bude mať za cieľ posúdiť možnosť povinného poistenia pri nehnuteľnom majetku.

Európska agenda

Druhou oblasťou, ktorej sa prednáška venovala, bola európska agenda MF SR. Na tomto poli hrá dominantnú úlohu projekt Solventnosť 2. Ide o najkomplexnejšiu zmenu regulácie subjektov poistného sektora v histórii EÚ. Z hľadiska MF SR má tento projekt v súčasnej fáze dve roviny. Prvá rovina sa týka prác na vykonávacích opatreniach k rámcovej smernici. Vykonávacie opatrenie by malo mať podobu nariadenia EK. Momentálne sa pripravuje jeho návrh, mal by byť zverejnený v apríli 2011. Finálny text nariadenia by mal byť známy koncom roka 2011.

Druhá rovina sa týka implementácie rámcovej smernice 2009/138/ES o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (Solventnosť 2) do slovenského právneho poriadku. Aktívna príprava návrhu nového zákona o poisťovníctve v pracovnej skupine sa plánuje od januára 2011 do novembra 2011. Po spracovaní návrhu zákona bude predložený do legislatívneho procesu s cieľom ukončiť tento proces v lete 2012.

Ďalšou oblasťou, ktorej sa momentálne venuje EK je revízia smernice o sprostredkovaní poistenia (IMD 2). Návrh revízie by mal byť známy v 3. štvrtroku 2011. V tejto oblasti sa očakáva len minimálna harmonizácia a podľa stanoviska CEIOPS by

nemalo dôjsť k zásadnej zmene doterajšej regulácie. Z hľadiska MF SR neočakávame výraznejšiu potrebu meniť súčasné regulačné nastavenie pravidiel pre sprostredkovateľov na finančnom trhu. Podobné zameranie ako IMD 2 má aj iniciatíva EK v oblasti PRIPs (Packaged Retail Investment Products). Jej cieľom je zavedenie rovnakých pravidiel pre podobné produkty v rôznych sektoroch finančného trhu. Táto iniciatíva má podobné zameranie ako IMD 2 s tým, že má krossektorový záber. Z hľadiska MF SR je potrebné zladíť a zosúladiť obidve iniciatívy tak, aby neboli pre určité poistné produkty (napr. unit linky) zásadne rozdielne regulačné požiadavky.

Asi najvýznamnejšou a najkontroverznejšou iniciatívou pre poistný sektor je snaha EK o vytvorenie garančných schém pre sektor poistenia. EK k tejto otázke vypracovala tzv. White paper on Insurance Guarantee Schemes (IGS), ku ktorému sa majú možnosť vyjadriť dotknuté subjekty do konca novembra 2010. Hlavné dôvody na zavedenie IGS sú nasledovné:

- nekonzistencia a nejednotnosť úprav v jednotlivých členských krajinách, keďže 12 štátov už má zavedenú určitú formu garančnej schémy v oblasti životného alebo neživotného poistenia.
- krossektorová konzistencia v rámci finančného trhu, keď porovnateľné produkty nemajú porovnateľnú ochranu klienta. Napriek odlišnej povahe poisťovacieho biznisu a širším možnostiam na riešenie prípadného krachu poisťovne môže nastať situácia, keď bude potrebné v primeranej časovej lehote uhradiť nároky klientov v adekvátnej výške. Tieto faktory vedú k rôznej úrovni ochrany klientov jednak v rámci jednotného trhu EÚ, ale aj v rámci jednotlivých štátov.

Najväčším problémom z hľadiska MF SR je prípadná rozdielna ochrana domácich klientov z dôvodu, že časť by mohla spadať pod ochranu zahraničnej garančnej schémy (v prípade tzv. home princípu sú krytí aj klienti pobočiek zahraničných poisťovní) a časť by takúto ochranu nepožívala. MF SR si, samozrejme, uvedomuje aj riziká spojené s IGS napr. moral hazard a zvýšené náklady súvisiace s financovaním garančného fondu. Moral hazard je možné do veľkej miery eliminovať správnym nastavením IGS a predpokladané finančné náklady nie sú vysoké.

Celkovo sa MF SR nepostavilo k vytvoreniu garančných schém negatívne s tým, že bude potrebné citlivo a uvážlivo nastaviť parametre garančnej schémy.

JUDr. Dušan Katonák
vedúci oddelenia poisťovníctva, sekcie pre finančný trh
Ministerstvo financií SR

Garancie odbornej spôsobilosti

*SLASPO má poverenie
vzdelávať a skúšať*

V rámci odbornej spôsobilosti hovoríme o dvoch dôležitých agendách, ktorým sa Slovenská asociácia poisťovní naplno venovala v tomto roku a to **osobitné finančné vzdelávanie** a **odborné skúšky pre stredný stupeň odbornej spôsobilosti**.

Osobitné finančné vzdelávanie

Slovenská asociácia poisťovní začiatkom tohto roku začala pripravovať študijný materiál formou prezentácií, ktorý tvoril základ pre finančné vzdelávanie. Vychádzal z okruhov tém osobitného finančného vzdelávania v sektore poistenia alebo zaistenia stanovených v prílohe č. 1 vyhlášky č. 600/2009 Z. z. o osobitnom finančnom vzdelávaní pre sektor poistenia alebo zaistenia. Prezentácie sme predviedli členským poisťovníkam na celodennom sústreďení začiatkom tohto roka. Stali sa základom pre vytvorenie SLASPO štandardu vzdelávania, ktorý vychádza zo spomenutej vyhlášky, je k dispozícii prostredníctvom e-learningovej aplikácie MY e-ducation. Texty Poistenie alebo zaistenie SLASPO vydala aj ako brožúru. Zaujímavosťou si môžu kúpiť prostredníctvom siete predajní Elita alebo priamo v SLASPO.

E-learningovú aplikáciu si SLASPO prenajala od firmy EMPIRE EYSTEMS, s. r. o., na dva roky. Prepojenie e-learningovej aplikácie MY e-ducation sa realizovalo cez stránku SLASPO kvôli jednoduchšiemu a pohodlnejšiemu prihlasovaniu. Vyčlenili sme jeden slot v spodnej časti stránky, kde sú okrem prihlasovacích okien aj základné informácie.

Pre členské poisťovne SLASPO je e-learning v prevádzke od 1. novembra a pre veľký záujem o niekoľko dní aj pre sprostredkovateľské firmy. V e-learningu sú sprístupnené sektory Poistenie alebo zaistenie, Všeobecné znalosti a právne aspekty finančného trhu, Prijímanie vkladov a Poskytovanie úverov. Sektory Prijímanie vkladov a Poskytovanie úverov sme na základe Memoranda o spolupráci získali od Slovenskej bankovej asociácie, ktorá zároveň aj garantuje ich obsah. Memorandum o spolupráci v oblasti vzdelávania medzi SLASPO a SBA bolo podpísané v septembri 2010.

Prostredníctvom e-learningu sa preškoľuje už vyše 2 200 ľudí a do konca tohto roka by to malo byť 6 000 zamestnancov a finančných sprostredkovateľov. K 30. novembru prostredníctvom e-learningu úspešne absolvovalo osobitné finančné vzdelávanie 450 ľudí v základnom stupni odbornej spôsobilosti. Toto číslo každým dňom narastá.

V sektore poistenia alebo zaistenia a vo všeobecnej časti je štandardne na začiatku každej kapitoly prezentácia, potom jednotlivé učebné texty a na záver test, kde sú vygenerované otázky súvisiace s témou v predmetnej kapitole. Testy sú nastavené na minimálne 80 percentnú úspešnosť. Na každú otázku má študujúci 90 sekúnd. Študijný materiál v e-learningu je nastavený nielen na získanie základného stupňa odbornej spôsobilosti, ale aj na získanie stredného stupňa odbornej spôsobilosti. Pre stredný stupeň odbornej spôsobilosti sú pridané odkazy na konkrétne paragrafové znenia zákonov v jednotlivých kapitolách a podkapitolách, ktoré sa po rozkliknutí zobrazia. Študujúci tak má okamžite prístup ku konkrétnemu paragrafovému zneniu a nemusí si ho zdĺhavo vyhľadávať v zákonoch.

Zamestnanci poisťovní a podriadení finanční agenti sa prihlasujú do systému prostredníctvom kontaktnej osoby v poisťovni. Tá do SLASPO zašle menný zoznam. Na jeho základe sa vygeneruje kupón iba pre príslušnú poisťovňu. Každý frekventant môže použiť kupón iba jedenkrát, pri registrácii do systému. Spolu s kupónom dostane prehľadný manuál, kde je popísané textové prihlásenie krok po kroku, doplnené názornými obrázkami, ale aj samotná práca v e-learningu. E-learning slúži aj ako sociálna sieť – jednotliví frekventanti môžu medzi sebou komunikovať a nechávať rôzne informácie a postrehy na informačnej tabuli. Prostredníctvom informačnej tabule máme možnosť reagovať na podnety a operatívne ich riešiť, nechávať frekventantom organizačné informácie, ale i riešenia technických problémov. Vzhľadom na to, že v e-learningu je veľké množstvo študujúcich, vyskytli a vyskytujú sa neustále menšie problémy, ktoré sa snažíme operatívne riešiť, či už v SLASPO alebo prostredníctvom poskytovateľa systému. Problémy často spôsobuje relatívne nízka počítačová gramotnosť sprostredkovateľov, čo komplikuje využívanie e-learningu, napriek tomu, že manuál bol niekoľkokrát prepracovaný.

SLASPO svojou činnosťou v oblasti osobitného finančného vzdelávania a odborných skúšok, telefonickými či e-mailovými konzultáciami významne prispieva k zvyšovaniu počítačovej gramotnosti finančných sprostredkovateľov na slovenskom poisťovnom trhu, ktorá sa v dnešnej dobe práve na finančnom trhu stáva nevyhnutnosťou.

Po absolvovaní štúdia sektorov A. poistenia alebo zaistenia (13 kapitol a testov) a G.

Lucia Baková

Vzdelávanie

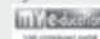
Prihlasovacie meno:

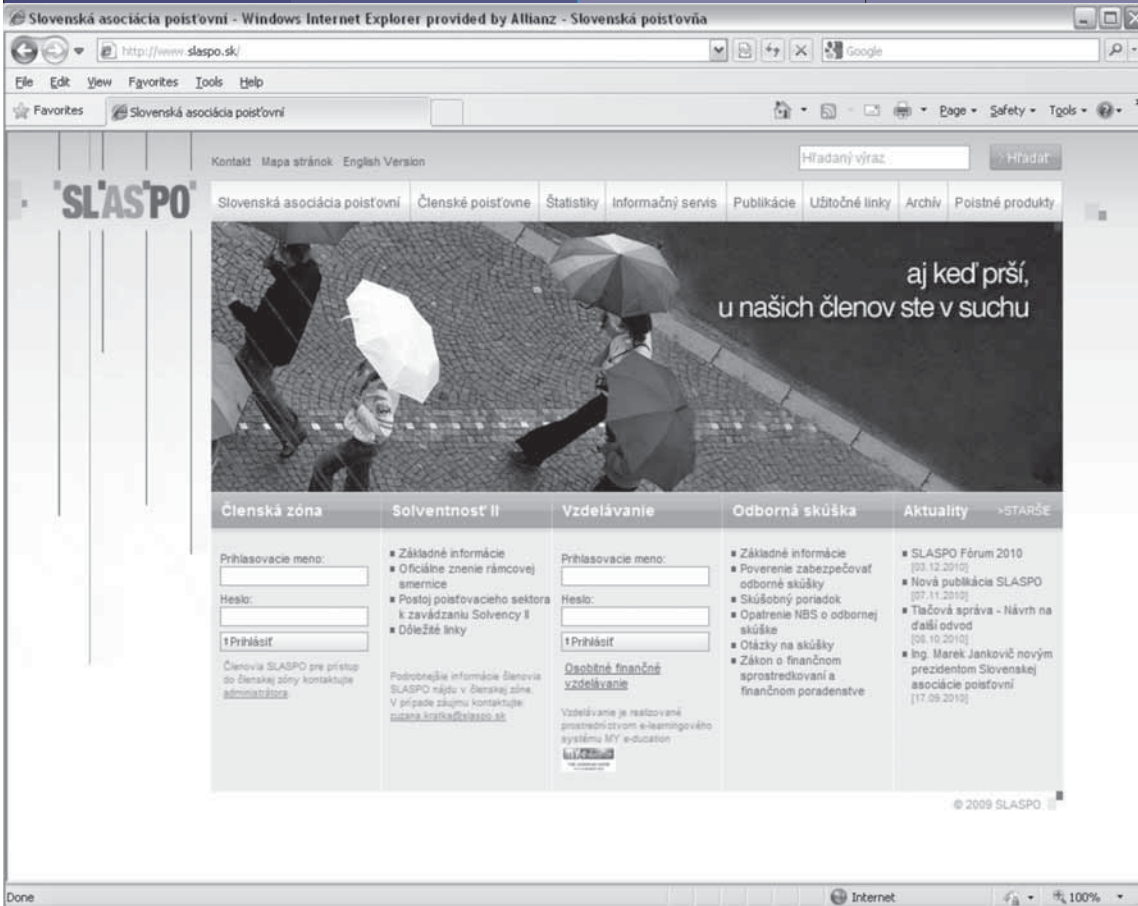
Heslo:

† Prihlásiť

[Osobitné finančné
vzdelávanie](#)

Vzdelávanie je realizované
prostredníctvom e-learningového
systému MY e-ducation

Stránka Slovenskej asociácie poisťovní s označením slotov pre Vzdelávanie (červený) Odborná skúška (zelený)

Všeobecné znalosti a právne aspekty finančného trhu (8 kapitol a testov) bude úspešným frekventantom SLASPO vydávať potvrdenie o absolvovaní OFV pre základný, resp. stredný stupeň odbornej spôsobilosti, ktorý je v rozsahu minimálne 5, resp. 10 hodín. Kontrola, či frekventant absolvoval OFV v minimálnom rozsahu, je prostredníctvom systému MY e-ducation. Tam si vygenerujeme zostavu každého účastníka vzdelávania, resp. celej poisťovne. V zostave sú presné hodiny a dátumy, prihlásenia do systému, ktoré kapitoly boli preštudované a úspešnosť jednotlivých testov.

Odborné skúšky pre stredný stupeň odbornej spôsobilosti

SLASPO pripravila Projekt zabezpečenia odbornej skúšky a spolu so žiadosťou ho poslala do NBS. Asociácia musela preukázať, že má nielen personálne možnosti na zabezpečovanie skúšok pre stredný stupeň, ale i technické prostriedky a kapacitu. Do systému stránky www.slasp.sk sa museli doprogramovať nové aplikácie, aby sa splnili všetky legislatívne požiadavky. Bolo potrebné doriešiť prihlasovanie na skúšky, či už jednotlivcov alebo hromadne, zasielanie pozvánok účastníkom skúšok, vyznenie účastníkov o výsledku skúšky, spôsob generovania testov atď. SLASPO pracuje s osobnými údajmi a bolo potrebné vyriešiť ich ochranu. Na celkovú analýzu, vypracovanie bezpečnostného projektu na ochranu osobných údajov pre náš informačný

systém a smernicu sme si najali firmu Alison, ktorá má dlhoročné skúsenosti so spracovaním takýchto projektov. Od 1. septembra 2010 má rozhodnutím guvernéra NB SR č. 96/2010 SLASPO poverenie na zabezpečenie odbornej skúšky pre stredný stupeň odbornej spôsobilosti pre všetky sektory prezenčnou formou podľa § 22 ods. 3 zákona č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Na vyhlásenie termínu skúšok nám chýbalo splniť posledný krok, a to zabezpečiť skúšobnú komisiu a zasláť návrh na vymenovanie jej členov do NBS. SLASPO dala návrh na vymenovanie dvoch skúšobných komisií, jedna má šesť, druhá päť členov. Sú to odborníci z finančného sektora z praxe a akademickej pôdy. Skúšobná komisia zohráva dôležitú úlohu pri odborných skúškach, jej kompetencie sú podrobne popísané v skúšobnom poriadku NBS. V tomto roku SLASPO vyhlásila prostredníctvom svojej stránky dva termíny odborných skúšok, ktoré sa konali 2. decembra o 9.00 hod. a o 11.00 hod. Na oba termíny sa prihlásilo spolu 27 uchádzačov. Skúšky sa konali v sektorech poistenia alebo zaistenia, prijímania vkladov a poskytovania úverov. Úspešnosť na skúške bola 100 percent.

*Ing. Lucia Baková, MB
manažérka pre ekonomiku
Slovenská asociácia poisťovní*

Odborná skúška

- Základné informácie
- Poverenie zabezpečovať odborné skúšky
- Skúšobný poriadok
- Opatrenie NBS o odbornej skúške
- Otázky na skúšky
- Zákon o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve

Spolupráca medzi poistovňami a spolupráca so zahraničím

Poistovací podvod nie je žiadnym novým fenoménom modernej doby. Vznik poistovacieho podvodu možno datovať so vznikom poistenia. Poistovací podvod sa za posledné roky rozmohol do takej miery, že ho poistovne musia považovať za závažný problém a rozhodli sa s ním účinne bojovať.

Sekcia pre boj s poistovacími podvodmi

V slovenskom právnom poriadku sa prvýkrát s pojmom poistovacieho podvodu stretávame v novelizovanom Trestnom zákone s účinnosťou od 1. januára 2000. K rovnakému dátumu sa datuje aj vznik Sekcie SLASPO pre boj s poistovacími podvodmi. K jej hlavným úlohám patrí:

- riešenie právnych otázok súvisiacich s bojom proti poistovacím podvodom,
 - koordinácia práce medzi policajnými zložkami a asociáciou pri dokumentovaní a odhaľovaní poistovacích podvodov,
 - zber, analýza a využívanie poznatkov jednotlivých poistovní v rámci asociácie v oblasti prevencie, odhaľovania a dokumentovania poistovacích podvodov,
 - zber, analýza a využívanie poznatkov zahraničných poistovní v oblasti prevencie, odhaľovania a dokumentovania poistovacích podvodov,
 - zabezpečovanie pružnej a efektívnej spolupráce so zahraničnými poistovňami s dôrazom na výmenu poznatkov o medzinárodne organizovaných skupinách dopúšťajúcich sa poistovacích podvodov,
 - zabezpečenie systematického zvyšovania odbornej spôsobilosti zamestnancov členských poistovní podieľajúcich sa na odhaľovaní poistovacích podvodov,
 - presadzovanie návrhov a odporúčaní na zavedenie nových interných právnych aktov pre jednotlivé poistovne na zamedzenie páchania trestných činov poistovacích podvodov,
 - monitorovanie vývoja poistovacích podvodov a zabezpečovanie analýz týchto skutočností:
- a) počet poistovacích podvodov v jednotlivých poistovniach,
 - b) rozdelenie poistovacích podvodov podľa druhov (krádež, požiar, preprava a pod.),
 - c) spôsoby a metódy páchania poistovacích podvodov,

- d) páchatelia poistovacích podvodov,
- e) nové formy páchania poistovacích podvodov,
- f) zber dát a vytvorenie informačnej bázy.

Sekcia prevádzkuje informačný systém asociácie, poskytuje nadštandardnú ochranu dát a prístupov do informačného systému, výmenu relevantných dát medzi informačným systémom a informačnými systémami členských poistovní, postupné rozširovanie informačného systému.

Právne predpisy

V slovenskom práve je trestný čin poistovacieho podvodu upravený v § 223 Trestného zákona. V odseku 1 a 2 cit. ustanovenia sú upravené dve samostatné skutkové podstaty. Poistovací podvod možno spáchať tým, že sa poistné plnenie vyláka od iného tým, že ho je potrebné uviesť do omylu alebo ak zamestnanec, alebo iná osoba, ktorá koná za toho, kto poistné plnenie poskytuje, napomáha jeho získanie.

V odsekoch 3, 4 a 5 sú upravené tzv. priťažujúce okolnosti, ktorými sú spôsobenie škody väčšej, značnej alebo niekto spôsobí škodu za krízovej situácie.

Z hľadiska teórie má každá skutková podstata trestného činu subjekt, objekt, subjektívnu stránku, objektívnu stránku a sankciu. V slovenskom práve je subjektom trestného činu poistovacieho podvodu ktokoľvek, objektom je poistovateľ, subjektívnu stránkou je úmysel a objektívnu stránkou je spôsobenie škody poistovateľovi úmyselným konaním.

Rovnako je to v českom trestnom práve. Na porovnanie: podľa českého trestného zákonníka je trestný čin poistovacieho podvodu (§ 210, zák. č. 40/2009) spáchaný vtedy, ak sa v súvislosti s uzavretím alebo zmenou poistnej zmluvy, alebo likvidáciou poistnej udalosti uvedú nepravdivé alebo hrubo skreslené údaje. Trestný čin poistovacieho podvodu spácha aj ten, kto zabezpečí sebe alebo inému prospech, vyvolá alebo prestiera udalosť, s ktorou je spojené právo na plnenie z poistenia alebo iné obdobné plnenie, alebo stav vyvolaný poistnou udalosťou udržuje a spôsobí tak na cudzom majetku škodu nie nepatrnú.

Priťažujúcou okolnosťou je podľa českého práva nielen spôsobenie škody väčšej, resp. väčšieho rozsahu, ale aj ak sa spáchaním trestného činu poistovacieho podvodu uľahčí spáchanie trestných činov vlastizrady, teroristického útoku a teroru. Priťažujúcou okolnosťou podľa českého práva je aj recidíva.

Jednotlivé poistovne, členovia Sekcie SLASPO pre boj s poistovacími podvodmi vzájomne spolupracujú a vymieňajú si informácie s cieľom eliminovať podvody. K tomu im slúži ustanovenie § 40 zákona o poistovníctve, podľa ktorého sa za porušenie povinnosti mlčanlivosti podľa odseku 1 nepovažuje výmena informácií medzi poistovňami, poistovňami z iného členského štátu, pobočkami zahraničných poistovní, zaistovňami,

Milan Daráš

zaistovňami z iného členského štátu, pobočkami zahraničných zaistovní, ak ide o vzájomnú výmenu informácií týkajúcich sa poistných zmlúv uzavieraných osobou, ak ide o

1. podozrenie z uvedenia nepravdivých a neúplných údajov,
2. vyšetrowanie nevyhnutné na zistenie rozsahu povinnosti poisťovne, poisťovne z iného členského štátu, pobočky zahraničnej poisťovne, zaistovne, zaistovne z iného členského štátu a pobočky zahraničnej zaistovne poskytnúť poistné plnenie,
3. zánik poistnej zmluvy z dôvodu nezaplatenia poistného.

Niekoľkoročná prax ukázala, že toto ustanovenie treba nahradiť novším, účinnejším ustanovením, jasnejšie a zreteľnejšie vymedziť subjekty, o ktorých možno vymieňať informácie s možnosťou, aby výmenu mohla zabezpečovať aj asociácia.

Preto sa navrhuje využiť budúcoročné práce na novom zákone o poisťovníctve a doterajšie ustanovenie zákona o výmene informácií nahradiť novým znením, podľa ktorého sa kvôli prevencii a odhaľovaniu poisťovacieho podvodu a iného protiprávneho konania poisťovne budú vzájomne informovať a oznamovať si informácie o skutočnostiach týkajúcich sa poistenia fyzických a právnických osôb, sprostredkovania poistenia vrátane informácií o splnomocnencoch účastníkov poistenia a ďalších osobách zúčastnených na poistnej udalosti. A to aj prostredníctvom právnickej osoby, ktorá nie je poisťovňou, zaistovňou ani sprostredkovateľom poistenia. K získaným údajom z inej poisťovne budú poisťovne pristupovať tak, ako by išlo o údaje z jej vlastnej činnosti.

Na boj s poisťovacími podvodmi, samozrejme, slúžia aj ustanovenia trestného zákona o falšovaní a pozmeňovaní identifikačných údajov motorového vozidla, ustanovenia zákona o podmienkach prevádzky na pozemných komunikáciách, o vyradení vozidla z premávky. Dôležité sú aj ustanovenia zákona o poisťovníctve o získavaní osobných údajov od klientov na ich identifikáciu a ustanovenia Občianskeho zákonníka

Vyšetrovanie orgánmi činnými v trestnom konaní

Rok	Počet vyšetrovaní	z toho motorové vozidlá
2006	186	3
2007	180	3
2008	99	
2009	70	

Odbor poistenia	Počet	Výška nárokovanych škôd v tis. eur	Výška uchránených hodnôt v tis. eur
Poistenie vozidiel	8 176	23 106	10 673
Poistenie prepravy	174	1 160	368
Poistenie majetku a zodpovednosti	330	5 287	874
Poistenie osôb	448	2 176	506
Celkom	9 128	31 729	12 421

o možnosti odstúpenia poisťovateľa od poistnej zmluvy a odmietnutí poistného plnenia.

Okrem právnych predpisov využívajú členské poisťovne na boj s poisťovacími podvodmi aj Centrálnu evidenciu poistných udalostí. Tento databázový systém 24 hodín prístupný pre členské poisťovne slúži ako hlavný nástroj pri odhaľovaní a dokumentovaní prípadov poisťovacích podvodov. Ku koncu roka 2010 obsahuje asi sedem miliónov poistných udalostí.

Slovenská asociácia poisťovní a členovia jej sekcie pre boj s poisťovacími podvodmi spolupracujú aj so zahraničím. Uskutočňujú sa pravidelné stretnutia českej a slovenskej sekcie pre boj s poisťovacími podvodmi. V minulých rokoch sa uskutočnili medzinárodné stretnutia v Trenčíne, Hustopečiach a vo Viedni, kde pozvanie prijali aj zástupcovia Nemecka, Maďarska a Poľska.

*JUDr. Milan Daráš
manažér pre právne záležitosti
Slovenská asociácia poisťovní*

Položka	Počet/Podiel		
	2007	2008	2009
Počet registrovaných vozidiel	1 989 824	2 158 181	2 236 608
Počet havarijne poistených vozidiel	510 460	573 505	586 263
Počet odcudzených vozidiel	4 719	4 135	3 779
Počet národne odcudzených vozidiel	3 451	2 855	3 445
Počet odcudzených vozidiel cudzincom	1 268	1 280	334
Počet havarijne poistených odcudzených vozidiel	1 712	1 512	1 477
Podiel havarijne poistených vozidiel na celkovom počte registrovaných vozidiel v %	25,65 %	26,57 %	26,21 %
Podiel havarijne poistených odcudzených vozidiel na celkovom počte odcudzených vozidiel v %	36,28 %	36,57 %	39,08 %
Počet odcudzených vozidiel havarijne poistených na 1 000 poistených vozidiel	3,35	2,64	2,52
Počet odcudzených vozidiel na 1 000 registrovaných vozidiel	2,37	1,92	1,69

Slovak Insurance Market Situation Report – at the end of 2010, Jozefína Žáková, p.2

The total insurance premiums written in 2009 were 2,108 billion EUR, which meant a decline of 3, 85 % compared to year 2008. The total life premiums in 2009 were only 1,062 billion EUR, or 4% lower than in had been a year previously. Meanwhile, non-life premiums slightly fell by 3, 67%, to 0,965 billion EUR.

Despite of the general decline in premium insurance figures, the trends are consistent. In both segments, the ratio between the numbers of insurance contracts outstanding stayed favorable, the share of life policies actually was more than a half of the total premiums (52, 4%).

The concentration ratio on the Slovak insurance market remained more or less unchanged. More than a half of the market is dominated as until now by two insurance companies – Allianz – Slovenská poisťovňa and Kooperativa VIG. The other quarter of the market was cornered by six insurance companies and the last quarter shared by the rest of the member insurance companies of the SLASPO. Having said that, just from year 2010 it would be possible to evaluate better the total figures in the Slovak insurance market, because there will be available also data from subsidiaries of the insurance companies from other member states. Upon the decree of the National Bank of Slovakia (NBS) the subsidiaries of insurance companies from other EU states are required to report such as those ones that conduct their operations in accordance with license issued by the NBS.

The upcoming legislation activities of the Ministry of Finance of the Slovak Republic, Dušan Katoňák, p.12

For Ministry of Finance of the Slovak Republic as central organ of state administration the Manifesto of the Government of the Slovak Republic became a general document, after a new government was appointed in July 2010. Compared to previous Manifesto, this one does not contain specific goals for financial market that the government wants to fulfill during its electoral term. The Manifesto of the Government of the Slovak Republic represents the ambition of government to cut down the administrative and regulatory burden on business by more than a quarter, and by transposing the European legislation into the Slovak legal order, there should not be introduced any administrative and

regulatory barriers over the level defined by the EU legal regulations. These arrangements should provide an adequate and competitive corporate environment for all subjects that have an interest to operate in the Slovak Republic.

The Manifesto of the Government of the Slovak Republic is a very comprehensive document that needs to be transformed into particular legislative tasks. This assignment is being fulfilled by the plan of legislative tasks of the Ministry of Finance for year 2011 but also for the whole electoral term.

Changes in financial market supervision under the influence of financial crisis and the financial advisor and financial planner qualifications and the consumer protection on financial market, Júlia Čilíková, p.14

The National Bank of Slovakia in general supports the changes which will lead to an increase of financial system stability and to the implementation of single regulations for financial institutions in order to make easier their business in the EU. Presently most of the legal enactments of financial markets are harmonized on European level, so from that point of view there are no outstanding changes. The creation of new European supervision authorities should contribute to single application of the European legislation by particular supervision authorities of the member states in their countries.

It is important to remind that the whole process of the new system preparation came through very quickly. Various technical aspects of the new alignment remain vague. This could cause problems in practice.

